TAL SINKI/ HEL LINNA

Kaksoiskaupunkilaiset ovat kasvava muutosvoima. Yhdessä he muodostavat perustan vuosituhannen kuntaliitokselle, Talsinki/Hellinnalle.

Tämä on **Demos Helsingin** näkemys siitä, kuinka kaksoiskaupunki rakentuu meren yli.

TAL SINKI/ HEL LINN

DEMOS HELSINGIN NÄKEMYS VUOSITUHANNEN KUNTALIITOKSESTA

***Talsinki*-osuus tulevaisuusjanasta kertoo siitä, mitä hallinto voi tehdä edistääkseen kaksoiskaupungin syntyä. Tähdellä ✳ merkityillä majakkatapahtumilla osoitetaan reittiä tulevaisuuteen. Ne ovat suuren julkisuuden tapahtumia, joilla on kaksoiskaupunkilaisille selkeä viesti: homma etenee. *Hellinna*-osuus tulevaisuusjanasta kuvaa sitä, minkälaisia tapahtumia ruohonjuuritasolta voisi nousta.**

TALSINKI 2010–2050...

2010 Internetiin luodaan yhteisöportaali, joka palvelee helsinkiläisiä ja tallinnalaisia. Se yhdistää kaupunkien harrastaja-, ammatti- ja kosmopoliittiryhmiä. Verkkoyhteisöä kehitetään tiiviissä vuorovaikutuksessa käyttäjäyhteisöjen kanssa. Tästä eteenpäin joka vuosi portaaliin lisätään tietoisesti yhä uusia yhteisöjä ja sitä kehitetään heidän tarpeitaan vastaaviksi. Web 2.0 -yhteisöä voi käyttää kahteen eri tarkoitukseen: aktiivikäyttäjä voi järjestää yhteistyötä yli meren ja satunnainen matkailija voi löytää mielenkiintonsa kohteen helposti. Portaali on osa Hellinnan brändinkirkastuskampanjaa, jolla ohjataan virolaisten ja suomalaisten katseet tulevaisuuteen, kansalliskarikatyyrien yli. Kampanja nostaa esiin onnistuneiden yhteistyöprojektien menestystarinoita (vireillä).

2011 Tallinnan kulttuuripääkaupunkivuosi loiskuttaa luovaa toimintaa yli lahden. Syntyy ajatus yhdessä järjestettävästä superfestivaalista. Superfestivaali yhdistäisi tieteen, taiteen ja politiikan parhaat ajattelijat. Työnimeä Hellinna Internation Wisdom Festival maistellaan lahden molemmin puolin. Tapahtuman peruskivi muurataan Helsingin ja Tallinnan Living Lab Forum -seminaarissa.

✳ Tunneli-intoa lisää Helsingissä järjestettävä kansainvälinen Tunneliseminaari, jossa julkistetaan myös Tallinnan ja Helsingin välisen tunnelin ensimmäiset suunnitelmat (vireillä).

Helsinki ja Tallinna käynnistävät yhteisen lähiöprojektin, jossa jaetaan kaupunkisuunnitteluun ja yhteisölähtöisiin hankkeisiin liittyvää osaamista. Haaste on suuri ja yhteinen: -60–80-lukujen kaupunkisuunnittelun hedelmiä on molemmissa kaupungeissa paljon. Nyt ne pitäisi saada palvelemaan 2000-luvun asukkaita.

2012 Hellinna käynnistää ryppään yhteisiä infrastruktuurihankkeita: sähköisen tunnistautumisjärjestelmän, joukkoliikenteen lipun ja ruuhkamaksujärjestelmät.

2013 Mustamäki ja Kontula aloittavat yhteisen paikallisdemokratiakokeilun. Ensimmäistä kertaa alueiden historiassa asukkaat ovat alusta asti mukana rakennus- ja palvelusuunnittelussa. Sähköisestä paikallissuunnittelusta tulee jopa yllättävä villitys: se kerää ympärilleen teknologian kehittäjiä, etenkin yrityksiä ja tutkimuslaitoksia, jotka ovat erikoistuneet internetin ja paikallistiedon integraatioon ja wikidemokratiaan.

2014 ✳ Hellinna aloittaa viisitoistavuotisen energiasäästöprojektin. Sen tarkoituksena on leikata alueen energiankulutusta 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. 2XEnergiahankkeen avaa molemmissa kaupungeissa toteutettava kaupunkitaiteen näyttely, jossa kutsutut kansainväliset taiteilijat tekevät kaupunkilaisten energiankulutusta näkyväksi katu- ja valotaiteen, performanssien ja sosiaalisen taiteen keinoilla. Vuonna 2015 hankkeeseen liittyy Tukholma ja vuonna 2018 Pietari. 2XEnergiaa pidetään arkkiesimerkkinä siitä, kuinka metropolialueiden yhteistyötä voidaan kehittää yhteiskunnallisten teemojen avulla.

2015 EU ja Venäjä sopivat viisumivapaudesta, joka toteutetaan asteittain vuoteen 2019 mennessä. Hellinnan asuntojen hintoja joudutaan sääntelemään, jotta kaikilla on varaa asua kaupunkien keskustoissa. Ostos- ja ravintolaturismi kasvavat ja venäjästä tulee Hellinnan alueen kolmas yleisesti puhuttu kieli. Aletaan puhua Itämeren kolmiosta. Työssäkäynti kolmen kaupungin välillä kiihtyy huomattavasti. Työvoiman liikkuvuus edellyttää nopeita rautatieyhteyksiä. Junalautta ja Viron rautatie jouduttavat ihmisten ja tavaroiden liikettä Viron kautta etelään ja Suomen kautta pohjoiseen ja itään. Myös Tallinna–Pietari-matkustajaliikenne käynnistetään uudelleen. Näillä toimenpiteillä luodaan lisäarvoa taloudelle, kulttuurille ja osaamiselle.

2016 Tallinnan Linnahallissa toimivaa Hellinnan tulevaisuuskeskusta kehitetään kaupunkien yhteisin voimin. Siitä tulee kansalaislähtöinen tulevaisuushautomo. Se palvelee näyttämönä, jossa esitellään kiinnostavia tulevaisuusorientoituneita hankkeita molemmista kaupungeista. Lisäksi siellä pidetään koulutustilaisuuksia Helsingissä ja Tallinnassa toimiville samojen alojen järjestöille ja yrityksille.

2017 ✳ Tallinnan yliopisto ja Aalto-yliopisto yhdistyvät huippuyliopistoksi. Muidenkin korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyö tiivistyy. Erityisesti biotieteissä yhdistetään resursseja, kalliita tutkimuslaitteita hankitaan yhdessä. Yhteishakua Tallinnan ja Helsingin korkeakouluihin kokeillaan ensimmäistä kertaa. Nyt nimellä Aalto tunnettu yliopisto järjestää vuonna 2011 alulle pannun Hellinna International Wisdom Festivalin. Se aloittaa uuden vaiheen kansainvälisissä kulttuuritapahtumissa. Nyt yhdistetään tutkimuksen, taiteen ja politiikan parhaat visionäärit, sekä palkitaan näyttävästi kansainvälisestä viisaudesta eri sarjoissa: esteettinen, poliittinen, tieteellinen ja yleinen viisaus. Festivaali toteutetaan yhdistämällä nykyisiä kulttuurin ja tieteen toimijoita sekä tapahtumia. Sen keskuspaikkana palvelee Linnahallin Tulevaisuuskeskus.

2018 Kaupunkien sosiaali- ja terveystoimet keskittävät kalliita hoitoja vaativien potilasryhmien (tietyt alzheimer-tyypit, hiv, hepatiitti-B jne.) hoidot. Hoitopaikkoja syntyy molempiin kaupunkeihin. Näin pyritään tarjoamaan räätälöitäviä hoitoja ja hillitsemään vaikeiden kroonisten sairauksien kasvavia hoitokuluja. Kroonikoiden lisäksi eläkeläisistä tulee nopeasti merkittävä uusi osa Kaksoiskaupungin arkea.

2019 Rautatietunnelin peruskivi muurataan ja sen avaamista odotetaan molemmin puolin innokkaasti. Tunnelifanaatikot järjestävät junan suunnittelukilpailuja.

2020 ✳ Kaupunkien hallinnot tiivistävät yhteistyötä luomalla itsenäisen yhteistyöelimen, jonka virkamiehet edustavat Talsinkia, eivät Helsinkiä tai Tallinnaa. Julkaistaan suunnitelma siitä, kuinka vähitellen yhä useampia hallinnon sektoreita siirretään superkaupungin palkkalistoille. Syntyy laaja kansalaiskeskustelu yhteisen pormestarin tai valtuuston tarpeesta.

2023 ✳ Tunneli alkaa näyttää todellisuudelta ja sitä juhlistetaan Tunneli-expolla. Tapahtuma järjestetään tunnelinlouhinnan maa-aineksesta loihditulla Hellinnan keinosaarella. Tunneli-expossa näyttäytyvät kansainvälisen tunnelipalvelusuunnittelukilpailun voittajat. Loistokkaat demo-vaunut esittelevät erilaisia kokemusmaailmoja, yhteistyö-, liikunta- ja hartaustiloja, sekä univaunuja, joissa väitetään nukuttavan paremmin kuin kotona. Tunnelientusiastit moittivat hankkeen kaupallistumista, sillä myös ravintola-, konferenssi-, muoti- ja hotellialan yrittäjät esittelevät visioitaan siitä, mitä kaikkea raiteilla voi tehdä.

2025 Helsinki ja Tallinna aloittavat yhdessä Suomen ja Viron valtioiden kanssa yhteisen maahanmuutto- ja pakolaispolitiikan. Kaupungit jakavat pakolaiskiintiöitä ja ohjaavat maahanmuuttoa yhdessä. Tällä päästään parempaan kotoutumiseen ja työllistymiseen sekä vähennetään tuntuvasti perheiden hajoamisia. Viroon sijoitetaan Suomen pakolaiskiintiöstä Suomen varoilla maahanmuuttajia ja/tai pakolaisia, joille taataan työpaikka Viron taloutta tukevalla alalla. Sama toimii myös toisin päin.

2035 Erittäin suurena riskisijoitukseksena pidetty Maglev-junayhteys Helsingin ja Berliinin välillä avataan. Keski-Eurooppaan pääsee jälleen parissa tunnissa, mikä lämmittää kovasti hellinnalaisten mieliä. Kerosiinin hinnan moninkertaistuttua ja ympäristötietoisuuden kohottua lentäminen on jäänyt harvojen huviksi. Maglev-junat täyttyvät matkaajista.

2040 Helsinki, Tallinna ja Pietari sopivat yhteisestä kansainvälisestä lentokentästä, joka sijoitetaan Pietariin. Lentojen ja lentomatkustajien määrät ovat energiahintojen noustessa vähentyneet ja siksi lentokenttien supistamisesta on tullut ajankohtaista.

2050 Hellinna on leikannut kasvihuonepäästöjään 80 prosenttia vuoden 2009 tasosta.

Hellinna 2010–2050...

2010 Ensimmäinen tallinnalainen voittaa Tour de Helsinki -pyöräilykilpailun. Voimakas innostus pyöräilyyn molemmissa kaupungeissa saa niin kilpaurheilijat kuin fillarinrakentelijatkin touhuamaan yhdessä. Kaduilla rullaa upeita ajopelejä cruisereista sinkuloihin.

Yhteinen lipunvaraus- ja ostojärjestelmä niin infrastruktuuriin (mm. matkustaminen, asuntojen vuokraus), osaamiseen (mm. vaihto- ja muut opiskelupaikat) kuin kulttuuriin (teattereiden, museoiden ja muiden tapahtumien lippujen varaus ja osto) liittyvissä palveluissa. Tämä kehittyy yhdessä ylä- ja alatason toimijoiden kanssa. Järjestelmä pyörii sosiaalisen median logiikalla ja hallinnon ja käyttäjien suhde on 1:10 000.

2011 Opiskelijat alkavat katsoa tarkemmin tarjontaa lahden toisella puolella. Vaihto-opiskelijamäärät nousevat tasaisesti. Työmatkalaiset kyllästyvät laivoihin ja alkavat lobata tunnelia aktiivisemmin.

Hellinnan kaupunginteatteri perustetaan. Perustajina on joukko näyttelijöitä ja ohjaajia molemmista kaupungeista. Kunnianhimoiset tekijät lahden molemmin puolin hakeutuvat sen produktioihin. Esityspaikka on kiertävä.

2012 Laajakaistayhteyden ja/tai Hellinna-webtv:n hyödyntäminen, pyörittäminen ja sisällöntuotanto ovat kansalaisryhmien käsissä.

Lippuja Hellinnan kulttuuripalveluihin aletaan myydä yhdeltä luukulta. Portaalin ruokkima into kulttuurimatkailuun kasvaa entisestään.

2013 Into opiskella kieltä kasvaa molemmissa kaupungeissa: syntyy uusia kielikouluja ja mahdollisuus käydä kursseilla toisessa kaupungissa.

2014 Helsingin ja Tallinnan koripallojoukkueet perustavat yhteisen alle 22-vuotiaiden sarjan, joka korvaa kansallisen nuortensarjan.

2015 Jokainen hellinnalainen koululainen leirikouluilee seitsemännellä luokalla viikon Suomenlahden vastarannalla.

2016 Suurin osa julkisen liikenteen ja terveydenhoitoalan yrityksistä toimii molemmissa kaupungeissa. Työmarkkinoiden yhdistyminen johti ensin hurjaan kilpailuun työvoimasta. Lopulta yritykset yhdentyivät lahden yli.

2017 Bisnespalvelumarkkinat ovat yhdistyneet: catering-, kirjanpito- ja siivouspalveluita tarjotaan luontevasti molemmin puolin.

2018 Yhteiset Suomen ja Viron tasavaltojen satavuotisjuhlat uutenavuotena. Kadut täyttyvät itsenäisyyden ja pakkasukon juhlistajista.

2019 Tutkimus paljastaa, että jo joka toisen osaajaryhmän työmarkkinat ovat yhdistyneet Hellinnassa. Työntekijät ovat myös alkaneet järjestäytyä. Vuonna 2015 syntyneeseen Hellinnan Ammattijärjestöjen Liittoon on liittynyt jo valtaosa Helsingin ja Tallinnan ammattijärjestöjen paikallisosastoista.

2020 Protestina hitaalle yhdistymiselle kansalaiset aloittavat omat toimet yhteisen demokratian luomiseksi. Viranomaisia työllistävät vertaisverkkojen avulla yli lahden toimivat ääntenvaihto-ohjelmat paikallisvaaleissa.

2021 Sama suosittu sarjakuva naurattaa hellinnalaisia molempien kaupunkien luetuimmissa päivälehdissä.

2023 Helsingin, Pietarin ja Tallinnan alueelle syntyy nanoteknikkaklusteri. Nanoteknologian perustutkimukseen on investoitu pitkään ja maiden osaamiset asettuvat hieman yllättäenkin yhteen. Seurauksena on sovellusten ja startuppien vyöry. Innovaatiopiireissä aletaan puhua ”pohjoisen Piilaaksosta” ja ”Nanolahdesta”.

2026 Hellinnan pörssissä aloittanut aaltovoimayritys Tarto siirtyy vaihdettavaksi New Yorkin pörssiin. Puhutaan Viron Nokiasta.

2030 Helppo liikkuminen kaupunkien välillä luo uusia yhteistyön muotoja. Esimerkiksi kansalaisjärjestöt toimivat molemmissa kaupungeissa ja maahanmuuttajaryhmät tekevät yhteistyötä.

2032 Nano-, bio- ja laserteknologiaan perustuvat yritykset työllistävät neljänneksen Suomenlahden insinööreistä. Bisnesosaamista haetaan Tukholmasta, joka laajentaa teknologian kaksoiskaupungin ”Itämeren timantiksi”.

2035 ”Berliiniin yössä” on lentävä lause Hellinnassa, kun tuhannet ihmiset virtaavat junaristeilyillä kohti Euroopan ydintä. Kaupunki-intoilijat puhuvat Berliini–Hellinna-helminauhasta, joka yhdistää Baltian pääkaupungit ja Varsovan.

2040 Hellinna–Riika–Kaunas–Varsova–Berliini-alueesta kehittyy dynaaminen kulttuuripiiri idän ja lännen, Pohjois- ja Keski-Euroopan välillä.

2045 Ensimmäinen rauhan Nobel-palkinto hellinnalaiselle: Raivo Rusi palkitaan Hellinnan paikallisdemokratiamallin kehittämisestä. Malli on ollut alueella niin suosittu, että se on saanut ihmiset investoimaan aikaansa ja tulojaan kaupunginosiensa hyvinvointiin ja kehittämiseen.

2050 Ulkomailla liikkuessaan hellinnalaiset kertovat sujuvasti olevansa Hellinnasta. Paikallisidentiteetit säilyvät voimakkaina, mutta Tallinna ja Helsinki ovat kuin kaupunginosia. Niissä asutaan, niitä rakastetaan, mutta jalkapallon Euroopan liigassa kannatetaan Hellinnan Lohia.

Kustantaja
Helsinki-Tallinn Euregio ja Helsingin kaupunki

Kirjoittajat
Roope Mokka, Artturi Kröger, Maria Riala, Pirkka Åman, Aleksi Neuvonen, Simo Vassinen, Tuuli Kaskinen ja Outi Kuittinen

Graafinen suunnittelu
Suunnittelutoimisto BOTH, www.both.fi

Valokuvat
Samuli Siirala

Kirjaintyypit
Tanger, Jarno Lukkarila ja Interstate, Tobias Frere-Jones

Julkaisuvuosi
2009

Painotyö ja sidonta
Print Best Printinghouse Tallinna

Painos
1 500

Helsinki–Tallinna Euregion pyrkimyksenä on edistää Helsingin ja Tallinnan alueiden välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä. Euregion missio on tasapuolisesti tukea integraatioita kaksoiskaupungiksi sekä edesauttaa laajemman Harjumaa-Uusimaa yhteistyöalueen muodostumista. Euregion päämääränä on auttaa hankkeissa, jotka vahvistavat alueitten välistä kehitystä ja kilpailukykyä ja jotka perustuvat toisiaan täydentävien vahvuuksien ja yhteisen kulttuuriympäristön hyväksikäyttöön. Euregiossa yhteistyötä tekevät Helsingin kaupunki, Tallinnan kaupunki, Uudenmaan liitto, Harjun läänin ja Harjun läänin kuntaliitto. www.euregio-heltal.org

Demos Helsinki on riippumaton ajatushautomo, think tank. Sen perusti joukko yhteiskunnan tulevaisuudesta kiinnostuneita kansalaisia vuonna 2005. Demos Helsinki luo yhteiskuntaa, jossa ihmiset tekevät päätöksiä, eivät ainoastaan valitse päättäjiä. Demos Helsingin toiminnan ytimessä on laaja-alainen ja korkeatasoinen tutkimus. Tutkimuksen lopputuloksena syntyy skenaarioita, toimintaehdotuksia ja kokeiluja, jotka avaavat uusia näkökoloja tulevaisuushaasteisiin ja niiden ratkaisuihin. www.demos.fi

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 1.0 suomi -lisenssillä. Nähdäksesi lisenssin vieraile http://creativecommons.org/licenses/by/1.0/fi/ sivulla tai lähetä kirje Creative Commons, 171 second street, suite 300, san Francisco, California, 94105, Usa.

Kiitos! Tämän näkemyksen kiteyttämisessä auttoivat lukuisat innokkaat ihmiset. Kiitokset haastatelluille, seminaariosallistujille, esitelmöitsijöille ja sparraajille. Seuraavien nimet muistimme:

Peter Ache
Allan Alaküla
Usko Anttikoski
Maimu Berg
Peke Eloranta
Jarmo Eskelinen
Jasmin Etelämäki
Annika Forsander
Kristi Griškakov
Ilona Gurjanova
Antti Hautamäki
Eero Holstila
Ville Hyvönen
Peeter Jalakas
Jussi S. Jauhiainen
Evelyn Joonase
Jenni Kallionsivu
Seppo Kannelsuo
Otso Kantokorpi
Kalle Karvonen
Olli Keinänen
Merle Krigul
Aki Kupiainen
Andres Kurg
Jakob Kübarsepp
Panu Lehtovuori
Sami Lotila
Philip Livchitz
Maire Madisson
Diana Madisson
Tapio Mäkeläinen
Anti Moppel
Marjo Näkki
Mika Peltola
Ville Peltola
Hannu Penttilä
Leena Rautanen-Saari
Sampo Ruoppila
Jarmo Riikonen
Raivo Rätte
Mart Saarma
Sten Saluveer
Pekka Sauri
Irina Sebyanova
Riivo Sinijärv
Pekka Särkkä
Tarvo Tamm
Erik Terk
Juhani Tervala
Juha Valkeapää
Jaana Vasama
Ville Vesterinen
Toomas Vitsut
Martin Viirand

Hellinna 2009

Ihmiset

Noin **20 000** Viron kansalaista asuu Suomessa vakituisesti.
Hieman yli **3 000** suomalaista on ilmoittanut Viron kotipaikakseen.
1 % helsinkiläisistä on vironkielisiä.
0,9 % Tallinnan väestöstä suomalaisia.
7 % helsinkiläisten miesten ulkomaalaisten kanssa solmimista avioliitoista oli virolaisten naisten kanssa. Naisten kohdalla vastaava luku oli vuonna 2007 **1 %**.
Noin **500** suomalaista opiskelee virossa. Se on noin puolet Viron vajaasta tuhannesta ulkomaalaisesta opiskelijasta.
700 virolaista opiskelee korkeakoulutasolla Suomessa.

Lähteitä: Tilastokeskus, Helsingin kaupungin tietokeskus, VNK, Statistic Estonia, Helsingin kaupungin tietokeskus, Suomen Viron suurlähetystö.

Liikkuminen

6 000 000 matkaa Helsingin ja Tallinnan välillä. Määrä on kaksinkertainen verrattuna Helsingistä Tukholmaan suuntautuviin matkoihin ja se on jatkuvassa kasvussa.
⅓ suomalaisten ulkomaan matkoista suuntautuu Viroon.
10 000–15 000 virolaista pendelöi töihin Suomeen. Suomalaiset tekevät puolestaan **200 000** työmatkaa Viroon vuosittain.
Parhaimmillaan **60** laivavuoroa Helsingin ja Tallinnan välillä.
209 000 autoyksikköä rahtia kulki vuonna 2008 lahden yli.

80 % Suomeen tulevista huumeista saapuu maahan Virosta. Niiden jalostus suoritetaan Suomessa.

Suomeen saapuvista ulkomaalaisista matkailijoista virolaiset ovat kolmanneksi suurin ryhmä.
Virolaiset tekevät yli **50 000** matkaa Suomeen vuosittain, kun taas yli **1 600 000** suomalaista matkaa Viroon. Selvästi suurin osa molempiin suuntiin matkustavista on vapaa-ajan matkalla.

Liikkumista helpottavan tunnelin kustannukseksi on arvioitu **2–3** miljardia euroa.

Lähteitä: Helsingin Satama, Helsingin kaupunki, VNK, Matkailun edistämiskeskus

Bisnes

½ Viron bruttokansantuotteesta tehdään Tallinnassa.
Myös suurin osa Viroon tehtävistä investoinneista kohdistuu Tallinnan alueelle.
Suomi on Viron suurin kauppakumppani niin viennin kuin tuonninkin osalta.
Tilanne ei ole tasapuolinen: Viron osuus Suomen ulkomaankaupasta on vain pari prosenttia.

Suomessa toimii **~ 40** virolaisomisteista yritystä.
Virossa puolestaan toimii **3 000–3 500** yritystä, jotka ovat ainakin osittain suomalaisten omistamia.
Suomi investoi Viroon toiseksi eniten Ruotsin jälkeen. Vuonna 2008 suomalaiset yritykset investoivat Viroon **~ 460** miljoonaa euroa.
Yhteensä Suomi on investoinut Viroon **~ 3** miljardia euroa. Viron investoinnit Suomeen ovat **~ 220** miljoonaa euroa.

Suomalaiset investoinnit ovat keskittyneet tuotantoon (esimerkiksi Elcoteq) ja vähittäiskauppaan (esimerkiksi Kesko). Taloudellista yhteistyötä tehdään myös pienemmässä mittakaavassa. Jo ennen Viron liittymistä EU:hun **11 %** suomalaisista pienistä ja keskikokoisista yrityksistä harjoitti liiketoimintaa Virossa tai muissa Baltian maissa.

Ansiotasoissa on merkittäviä eroja. Jos EU:n **27** maan keskiarvoksi ВКТ/henkilö asetetaan **100**, on luku Suomessa **116** ja Virossa **72**.
Keskimääräinen bruttopalkka Virossa oli vuonna 2008 **788,50** euroa.

Lähteitä: Eurostat, Finpro, Tilastokeskus, baltic-course.com, Suomen Viron suurlähetystö, Invest in Finland, Invest in Estonia, Enterprise Estonia ja Suomen Yrittäjät.

Kulttuuri

Viron kielen opiskelu on kasvattanut suosiotaan Suomessa.
Myös Virossa yhä useammat opiskelevat suomea.

Suomalaiset matkustavat Viroon yhä useammin museoihin, näyttelyihin sekä erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Vuoden 2009 vetonaula on Laulujuhlat.

Virolaista nykyelokuvaa näkee usein suomalaisilla elokuvafestivaaleilla.

Vuonna 2008 käännettiin **21** kirjaa suomesta viroksi, toisinpäin **6**.

Ensimmäinen virosta suomennettu kirja oli Suomen kansan arwoituksia ynnä **135** Wiron arwoitusta. Se käännettiin vuonna 1844.
Ensimmäinen suomi–viro-käännös tehtiin vuonna 1855; kyseessä oli August Ahlqvistin teos Viron nykyisemmästä kirjallisuudesta.

Lähteitä: National library of Estonia, Tuglas-seura ja FILI.

"Metropoli ei ole vain uusi alueellinen muoto, vaan erilaisina muunnelmina metropolia luovien toimijoiden, pyrkimysten ja mieltymysten tulos."

Peter Ache

TALSINKI/HELLINNA

TALSINKI/HELLINNA

Kaksoiskaupunkilaiset ovat kasvava muutosvoima. Yhdessä he muodostavat perustan vuosituhannen kuntaliitokselle, Hellinna/Talsingille.

Tämä on Demos Helsingin näkemys siitä, kuinka kaksoiskaupunki rakentuu meren yli.

Tervetuloa Hellinnaan

Helsinki-Tallinn Euregio pyysi Demos Helsinkiä tutkimaan, miten kaksoiskaupunki voisi syntyä yli Suomenlahden. Euregion päämääränä on tukea alueitten välistä kehitystä ja kilpailukykyä, joka perustuu täydentävien vahvuuksien ja yhteisen luovan kulttuuriympäristön hyödyntämiseen. Demos Helsinki on ihmiskeskeiseen demokratiaan erikoistunut ajatushautomo. Selvityksen materiaalina on käytetty haastatteluja, keskusteluja, artikkeleita, työseminaaria sekä Euregio Foorumin Kaksoiskaupunki – kuvitelmaa vai todellisuutta? -seminaarin esitelmiä. Tämä on Demos Helsingin näkemys kaksoiskaupungin mahdollisuudesta – kaksoiskaupunkilaisen manifesti.

Mistä kaupunki syntyy? Jotta kaupunki voi tulla kaupungiksi, täytyy sillä olla yhteinen julkisuus. Ilman sitä päätöksenteosta tulee ”mitä minä saan” -neuvottelua. Tätä me emme halua, sillä lyhyen tähtäimen intressejä eivät ohjaa yhteinen hyvä tai jaetut poliittiset tavoitteet. Tallinnalle ja Helsingille tulee siis luoda yhteinen julkisuus.

Mistä julkisuus syntyy? Kaupunkilaiset luovat sen vuorovaikutuksen kautta. Kaupunkilaiset pitävät tiloista, joissa toisiin ihmisiin tutustuminen lisää heidän itseymmärrystään. Siksi he pitävät tiloja yllä ja luovat motiivin tilojen kehittämiseen: kauppoja kuluttajina, katuja ja kouluja kansalaisina, työpaikkoja työvoimana, mediaa lukijoina ja internetiä osallistujina. Julkisuudessa kaupunkilaiset haluavat törmätä ennalta-arvaamattomasti toisiin ihmisiin. Sitä on julkisuus.

Tämä julkaisu kertoo kaksi tarinaa. Se kertoo, kuinka törmäämisiä on alkanut tapahtua ja kuinka kaupunkien sosiaaliset verkostot ovat alkaneet kasvaa yhteen.

Ensimmäinen tarina on kertomus uudesta ihmisryhmästä, kaksoiskaupunkilaisista. Toinen tarina kertoo tulevaisuudesta. Se kysyy, kuinka julkisuus rakentuu kohtaamisten päälle, mitä me – kansalaisina, virkamiehinä, yrittäjinä ja koiraharrastajina – voimme tehdä sen rakentamiseksi. Molemmat tarinat ovat toiveikkaita. Ne kuvaavat kaksoiskaupunkia tulevaisuuden mahdollisuutena.

Kaksoiskaupunki on jo olemassa. Kaikki eivät vaan ole huomanneet sen olemassaoloa.

Talsingi/Hellinnas __.__./20__

Hellinna

Talsinki on hallinnon haave. Hellinna on ihmisten arkea. Helsinki–Tallinnan todellisuus näkyy jo nyt sen tärkeimmälle viiteryhmälle: kaksoiskaupungin kansalaisille. Esitetyt kiteytykset on suodatettu ja visioitu keskusteluista, teksteistä ja pohdinnasta Helsingissä ja Tallinnassa vuodenvaihteessa 2008–2009.

Helsinki–Tallinna-kaksoiskaupunkia on perinteisesti tarkasteltu yhdessä mittakaavassa: Tallinnan ja Helsingin kaupunkien yhteistyönä ja osin sen katalysoimana yritysten integraationa ja laajentuneena markkina-alueena. Tämän kehityksen varjossa kaksoiskaupunki on rakentunut myös kahdella muulla tasolla. Ihmisten tasolla syvää ja merkityksellistä yhteistyötä syntyy päivittäin. Megatrendien tasolla ryhmä toisiinsa liittyviä muutosilmiöitä painaa kaupunkeja yhteen. Näiden paineessa julkishallinnon olemassa olevat yhteiset työkalut on nopeasti käytetty. On etsittävä yhdessä uusia välineitä ja vaikutuskanavia. Nyt on aika tunnistaa kaksoiskaupungin asukkaiden yhteisöt ja rakentaa niiden toiminnalle. Sille on tulevaisuuden suurimpien muutosvoimien siunaus.

Tärkeintä on ymmärtää, että Hellinna on kaupunki, ei hallinnon yksikkö. Kaupunkeja on viimeisen sadan vuoden ajan totuttu ajattelemaan osana kansallisvaltiota ja julkista sektoria, rakenteena, joka toteuttaa valtion päämääriä. Kaupunki on kuitenkin ennen kaikkea ihmisten ja ihmisryhmien vuorovaikutusta. Se sisältää paljon jännitteitä ja erilaisuutta, ja saa niistä voimaa. Hallinnon näkökulmasta erilaisuus on hidaste. Kaupunkilaisten näkökulmasta juuri se tekee heistä kaupunkilaisia. Erilaisuus on mahdollisuutta uudenlaisiin kokemuksiin ja kohtaamisiin.

Tästä näkökulmasta kaupunki avautuu aivan erilaisena ilmiönä. Se on jaettujen kokemusten kollaasi. Kaupunki ei ole vain palvelujärjestelmä ja työntekijäreservi, joka toteuttaa kunnalle ja yrityksille tiettyjä funktioita. Kaupungissa ei koeta perinteistä paikallisyhteisöllisyyttä. Yllättäviä ja hedelmällisiä ihmisten ja elämäntapojen kohtaamisia ei voi välttää. Kansallisvaltion hallintokoneiston ja kaupunkilaisten kokemusmaailman erilaisuudesta syntyy väistämättä ristiriita.

Demos Helsinki suosittelee kääntämään kahden kaupungin erilaisuuden voimaksi ja keskittymään kaupunkilaisten kokemuksen tasoon. Kaksoiskaupungin kehittäjän on siis pohdittava, miten siinä elävien ihmisten yhteisöjä voidaan tehdä näkyväksi, tukea ja kasvattaa. Tämä tarkoittaa jalkautumista, mahdollisuuksien löytämistä ad hoc -periaatteella ja yhteisöjen johtohahmojen tunnistamista ja yhteen saattamista. Tämä on sitä, että lähdemme kaupunkimme koripallojoukkueen tai kuoron mukaan meren toiselle puolelle ja kehitämme heille kaksoiskaupunkia. Mitä nämä ryhmät tarvitsevat? Mistä muista ryhmistä meidän tulisi olla tietoisia? Miten voisimme tehdä heidän kaksoiskaupunkilaisuutensa näkyväksi heille?

Metropolin tekevät hybriditoimijat: ihmiset, jotka ovat enemmän kuin yhden yhteisön aktiivisia jäseniä. He ovat eri toimintakulttuurien välittäjähahmoja. Heidän toiminnastaan syntyy ”julkiso”, julkisten toimijoiden joukko, joka osaa ajaa laajempia päämääriä kuin oman vertaisryhmänsä etua. Hybriditoimijat eivät mahdu luokitteluihin. Heidän toimintansa edistämiseen hallinnolla ei ole suoria tapoja. Toiminnalta voidaan poistaa esteitä ja sille voidaan luoda mahdollisuuksia, mutta sitä ei voida tuottaa. Yllättävän moni meistä on ymmärtämättään hybridi: harrastajamuusikko ja teknologiakehittäjä, yrittäjä ja ruokaharrastaja, koirankasvattaja ja ammattijärjestöaktiivi.

Yksitoista käskyä Hellinnan kehittäjille:

1 Hellinna on arkipäivää koiraharrastajille

Suomenlahden yli virtaa päivittäin lukuisia tallinnalaisten ja helsinkiläisten ryhmiä: bändejä, kennelväkeä, teatteriseurueita, ornitologiporukoita, ammattiryhmiä, urheilujoukkueita – yli ja ohi kansallisten ammatti-, laji- tai harrastajaliittojen. Kaupunkien sosiaaliset verkostot ovat alkaneet yhdentyä. Tähän on yksinkertainen syy: aktiivisten ihmisten halu toimia yhdessä. Heille Hellinna on arkea – ei välttämättä jokapäiväistä, mutta toistuvaa ja kehittyvää. Harrastajien virtaa tarkasteltaessa vakuuttuu siitä, että ryhmien yhteinen toiminta vain tiivistyy ja uusia harrastaja- ja ammattiryhmiä liittyy jatkuvasti joukkoon. On selvää, että aikanaan kahdesta maasta lähteneet ryhmät osittain yhdentyvät. Se tapahtuu yhtä luontevasti kuin partiopiirien

vuotuiset suurleirit, joissa eri paikkakuntien lippukunnat kokoontuvat toimimaan yhdessä. Nyt kyse on vain aikataulusta. Nämä ryhmät muodostavat vuonna 2009 Hellinnan ydinporukan, jonka avulla kaupunkilaisiin perustuva metropoli rakentuu. Kudelmat ylittävät vanhat, kieleen ja luokkaan perustuneet rajat.

② Hellinna on kosmopoliittisukupolven uusi itsestäänselvyys

Helsingin ja Tallinnan nuoret, koulutetut ja matkustamaan tottuneet asukkaat, kosmopoliitit, ovat toinen keskeinen hellinnalaisryhmä. Heille Hellinna edustaa yhtä luonnollisesti Helsinkiä kuin Tallinnaa. Toisaalta he katselevat ihan yhtä innoissaan Hellinnaa kuin New Yorkia, Piilaaksoa, Pietaria, Kööpenhaminaa, Lontoota, Berliiniä ja muita globaaleja solmukohtia. Seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana kosmopoliitin pelikenttä kuitenkin muuttuu. Resurssikriisi ja ilmastonmuutos tekevät liikkumisesta kallista ja vaikeaa. Läheisyydestä tulee uudelleen voimavara. Samaan aikaan verkottuminen ja informaation vapautuminen kiihtyvät entisestään. Tämä tuo valtavat määrät äärimmäisen verkottuneita kosmopoliitteja kotipesän tuntumaan, Tallinna–Pietari–Helsinki–Tukholma-alueelle. He ovat tulevaisuuden Hellinna-toimijoita. Tulevaisuuden kosmopoliitti ajattelee ja kommunikoi globaalisti, mutta toimii paikallisesti. Hän uskoo, että onnistuessaan yhdessä paikassa idean lyöminen läpi muuallakin on todennäköistä: ”If you make it there, you can make it anywhere.” Digiyrittäjien konferenssit, moderni teatteri, homoaktiivit ja musiikkiharrastajat ovat esimerkkejä lähtökohtaisesti kosmopoliittisista ryhmistä. Näille alakulttuureille on tyypillistä kierrättää samoja koodeja metropolista toiseen, vuoron perään ja limittäin.

③ Duunarin kulttuuri kelluu

Suomenlahtea pendelöi kasvava joukko työmatkalaisia. Toisin kuin harrastajaryhmien tai kosmopoliittien, pendelöijien kulttuurinen vaikutus kelluu kuin öljytippa vedessä. Koska kotiin ei voi palata joka ilta, tulee työssäkäynnistä puolisiirtolaisuutta tai repputyöläisen elämää – ei kaksoiskaupunkilaisuutta. Pendelöijät integroituvat harvoin paikalliseen kulttuuriin, koska toisessa kaupungissa on vain työ. Omat sosiaaliset verkostot jäävät kotiin. Tämä on työntekijöille ja heidän

perheilleen rankkaa, sillä se tekee tasavertaisten suhteiden muodostamisen vaikeaksi, ainakin työpaikan ulkopuolella. Kaupunkien yhteiset työmarkkinat ovat kapeat. Työläiset suuntaavat tietyille sektoreille, kuten rakennus- ja hoitoalalle, tasaten osaamistarpeita puolin ja toisin. Työyhteisöt on sitoutettava muuhun yhteiskuntaan, sen urheilujoukkueisiin, mammaryhmiin ja harrastajateatteriporukoihin. Yhteisöjen yhdistäminen on käsityötä. Se vaatii hallinnolta laskeutumista yhteisöjen tasolle: selvittämään, missä ne liikkuvat, miten ne tekevät päätöksiä ja miten niitä voi yhdistää. Duunarit putoavat helposti kaksoiskansalaisista kakkoskansalaisiksi. Tämä yksipuolinen ja epäreilu työsuhde tietäisi jäähyväisiä kaksoiskaupungille.

4 Kustannussurffaajat seilaavat vielä pitkään

Kustannusero Viron ja Suomen välillä säilyy pitkään. Nyt tilanne vastaa Ruotsin ja Suomen välistä suhdetta toisen maailman sodan jälkeen. Silloin tasaantumiseen meni 35 vuotta. Loppujen lopuksi kyse on työn tuottavuudesta, joka muuttuu hitaasti. Siihen vaikuttaa etenkin koulutustaso ja varallisuuden kertyminen sekä niiden jakaantuminen. Kustannusero voi hyödyttää molempia puolia. Esimerkiksi suomalaisia eläkeläisiä ja yrittäjiä siirtyy Tallinnaan ja virolaisia työntekijöitä ja yrittäjiä Helsinkiin. Suuri kysymys on, kuinka kustannussurffausta voidaan hyödyntää muussakin kuin ostovoimana tai halpana työvoimana. Suomalaiset eläkeläiset tuovat mukanaan suuren määrän osaamista, jota voidaan käyttää kansalaisyhteiskunnan kehittämiseen. Virolaiset työntekijät voivat myös siirtää osaamista, mutta riski hyväksikäytöstä on suuri. Tästä on varoittava esimerkki Kalifornian Piilaakson ja Meksikon välillä.

5 Yhteinen julkisuus leviää satamahallin ulkopuolelle

Yhteinen kaupunki voi syntyä vain yhteisestä julkisuudesta ja puheenaiheista. Hellinna on sitä, että hellinnalaiset seuraavat samaa maailmanmenoa. Mikään Hellinnan hallinnon päätös tai hanke ei kanna hedelmää ilman yhteistä julkisuutta. Ihmisten, joita päätös koskee, kansalaisten, on tunnistettava olevansa joukko, joka voi toimia yhdessä ja vaikuttaa. Yhteinen media ja yhteiset vaikuttamismahdollisuudet luovat yhteisen julkisuuden. Se koostuu tilanteista, joissa voi

kohdata muita kaksoiskaupunkilaisia ja kansanvallasta, jolla voi muokata yhteisten asioiden tilaa. Vain yhteisiin asioihin liittyvien kohtaamisten määrä erottaa kaksoiskaupungin siitä, mitä tapahtuu helsinkiläisten ja pietarilaisten tai tallinnalaisten ja tukholmalaisten kesken. Nämä kohtaamiset syntyvät kansalaisista, alhaalta ylös, mutta yhteisiä puheenaiheita voidaan synnyttää. Ne ovat ensimmäinen askel kohti yhteistä julkisuutta ja vaikuttamista yhteisiin asioihin.

⑥ Muutoksen kulttuuri puuttuu

Suuriin yhteiskunnallisiin muutoksiin ei päästä ylhäältä alas suuntautuvilla päätöksillä vaan luomalla muutokseen kulttuuri. Kulttuuri, johon eri ruohonjuuritason toimijat voivat tarttua ja tulkata sen omalle kielelleen. Kahden pääkaupungin yhdistäminen yli meren on suuri muutos. Hellinna ei synny hetkessä. Kaiken tarvitse muuttua kerralla eikä vain hallinnon voimin. Hallinnon toteuttamien hankkeiden suurin merkitys on siinä, että ne synnyttävät yhteisiä puheenaiheita eli luovat muutoksen kulttuuria. Hellinna-palapelin kriittisin pala on se, miten nykyiset kaksoiskaupunkilaiset saadaan ymmärtämään ja

käyttämään valtaansa. Miten harrastaja-, kosmopoliitti- ja työyhteisöt saadaan toimimaan kaksoiskaupungin kansalaisina, ei vain yhteisöjensä edustajina. Tällä hetkellä yhdistymisen liike näyttäytyy vain erityisosaajille, intoilijoille ja hallinnon pioneereille. Heille on selvää, että yhdistyminen on kannatettavaa ja väistämätöntä. Turisti, liikematkaaja, pendelöijä tai harrastaja ei liikettä havaitse. Siksi on hyvin tärkeää tehdä muutos näkyväksi ja lisätä yhteisen julkisuuden foorumeita. Nämä eivät välttämättä yhdistä kaupunkeja, mutta näyttävät, että yhdistyminen on käynnissä. Asiat täytyy pitää konkreettisina, yksinkertaisina ja avoimina.

⑦ Tallinna arvostaa vapauttaan, Helsinki hyvinvointiaan

Viron ja Suomen lähihistoria ja käytännön politiikka eroavat radikaalisti toisistaan. Viro on nopeaan toimintaan ja valtion roolin minimointiin uskova maa. Suomi on julkishallinnon maa, joka uskoo hyvinvointivaltion ylivoimaisuuteen. Virossa asiat etenevät henkilökohtaisten kontaktien kautta. Suomessa luotetaan muodollisiin päätöksentekoprosesseihin. Tämä erilaisuus on hallinnolle hidaste.

ühist turundust.
„Ka üks kesksne pileetite broneerimise ja müügi süsteem oleks omal kohal," pakub Jalakas.
Koostöö Helsingi Q-teatriga pani Jalaka rohkem innustuma Soome teatrist.
„Kui Von Krahlis alustasime, oli halva etenduse kohta kombeks öelda ‚nagu Soome teater'," meenutab ta.
Eestlaste arusaam Soome teatrist kujuneb üksnes televisiooni kaudu. Nähes elavat teatrit, muutis Jalakas pea kohe oma seisukohta.
„Soome teater on juba aastaid olnud mulle huvitavaim, mida Põhjamaadest leiab."
Jalaka sõnul seovad me kultuure maailmavaade, huumor, isegi samalaadne arusaam naistest ja usust.
Koostöö Q-teatriga on sünnitanud palju muudki. Jalakas on muu hulgas sõbrunenud **Raul Grünsteiniga** kultuuritehasest Korjaamo.
Korjaamo remont on siiski ühiseid projekte edasi lükanud.
„Plaane on palju, muu hulgas mõtleme pikaeaليsest laia raamatuvalikuga teatriklubist," nõustub Jalakas paljastama.

Minu omi kogemusi kaksikilinasena:

Erilaisuus pitää kuitenkin hyväksyä ja nähdä ennen kaikkea julkishallinnon, ei kaksoiskaupungin, esteenä. Erilaisuus vaatii hallinnolta uudenlaista toimintatapaa ja uutta, tulkkaavaa instituutiota. Ilman yhteiselintä yhteistoiminnan esteenä on laskelmoiva ”mitä minä tästä saan?” -mentaliteetti.

⑧ Hellinna säväyttää

Hellinna ei ole innovaatiojärjestelmä, joka kilpailee Piilaakson tai Malmö–Kööpenhaminan osaamiskeskittymien kanssa. Hellinnan vahvuus on säväyttävyydessä, inspiraatiossa. Se ammentaa erilaisuudesta ja henkilökohtaisista innostavista kokemuksista: tapahtumista, kaupunginosista, ihmisistä, kaupoista, ravintoloista, puistoista ja kaduista – havainnosta, että ”näinkin tämän voi tehdä”. Kaksoiskaupungissa ei ole kysymys richardfloridalaisesta luovuuden maantieteestä tai pohjoismaisista innovaatiojärjestelmistä. Kyse on innostuksesta ja ”pöhinästä!”. Lähellä mutta riittävän kaukana olevassa kaupungissa käyminen on nostattava kokemus matkailijoille ja jännittävä olotila kaksoiskaupunkilaisille.

⑨ Hellinna on osa Itämeren timanttia

Suurten lukujen totuuksia on vaikea ohittaa. Pietari on jättiläinen, yli tuplasti Hellinnan kokoinen. Todellinen metropolipommi Itämerelle putoaa, kun viisumivapaus EU:n ja Venäjän välillä toteutuu. Radikaaleimmissa arvioissa se on arkipäivää vuoden 2014 kieppeillä. Riskinä on Helsingin ja Tallinnan taantuminen Pietarin lähiöiksi ja virkistysalueiksi. Mahdollisuutena on kehityspolku kaksoiskaupungista kolmoiskaupungiksi ja lopulta Itämeren timantiksi. Tässä visiossa Hellinnaa ei ole ilman Tukholmaa ja Pietaria. Jälleen kerran, tämä on kaupunkilaisen tasolla rikkaus ja jo todellisuutta. Hellinna on jo nyt viisikielinen metropoli, joka puhuu suomea, viroa, venäjää, ruotsia ja englantia. Jos sitä tarkastelee globaalien raha- ja materiaalivirtojen kannalta, se on verrattain hyvin sijoittunut. Houkutteleva makrotason visio on olla ihmisten, tuotteiden, raaka-aineiden, palveluiden ja ennen kaikkea ideoiden portti. Se portti avautuu niin Pohjoismaihin, Baltiaan kuin Venäjällekin. Itämeren timantti on alueemme tulevaisuuden metropoli.

Esimene samm võiks olla ühine foorum, mille raames aktiivsed inimesed mõlemalt rannalt võiksid teada anda, mis linnades toimub. Algatuseks võiks see olla veebilehekülg, mida sisustaksid ja hoiaksid elus entusiastid. Kohtumispaik Talsingi-portaal?

Kaksiklinna tähtis eeltingimus on see, et „kumbki pool säilitab oma näo, väärikuse ja identiteedi“, võtab Maimu Berg kokku. Heaks näiteks on teatrirahva õnnestunud ühisüritused.

PEETER JALAKAS

PEETER JALAKAS on Tallinna rahvusvaheliseim teatritegija. Ta asutas Von Krahli teatri aastal 1992. Teater oma baaridega ja restoranidega on nüüdseks kasvanud kultuurikeskuseks. Peeter toimib vabalt Europa metropolides, ka Talsingi/Hellinnas. Teatritegijad on sünnilt rahvusvahelised, väidab Jalakas.

Pilgud üle keelepiiride

Peeter Jalakas on Eesti rahvusvahelisim teatrimees ja teda tuntakse hästi ka Soomes. Jalakas rajas Von Krahli teatri 1992. aastal. Praeguseks on sellest saanud kultuurikeskus baaride ja restoranidega paari kvartali kaugusel Tallinna Raekojast.

„Teater ei räägi kodudõuest, vaid maailmast. Seepärast on rahvusvahelisus meie jaoks tavapärane,“ sele tab Jalakas.

Kirjus trupis on rahvast kogu maailmast, Argentiinani välja, sekka paar eestlastki. Soomlasi on Von Krahlis kogu aeg töötanud. Üks neist on teatrifestivali Baltic Circle kunstilise juhina tuntud Erik Söderblom.

Jalaka meelest lasevad nii Tallinna kui ka Helsingi teatritegijad keelel mõttetult oma tegevust piirata. Von Krahl käib igal aastal välismaal esinemas. Etendused võivad olla eesti või inglise keeles.

Jalakas innustab teatrirahvast vaatama oma linna ja riigi piiridest kaugemale. Kaksiklinn võiks seejuures aidata, näiteks edendades

10 Hellinna matkaa tulevaisuuteen megatrendien vakailla harteilla

Kulttuurinen integraatio, osaamisen keskittyminen ja infrastruktuurin kehittäminen ovat yhdistymisen valtatien kolme kaistaa. Niiden taustalla jylläävät aikamme suuret kehityskulut. Näitä ovat yhtenäiskulttuurien pirstoutuminen, globaali metropolikehitys ja kallistuva liikkuminen. Yhtenäiskulttuurien pirstoutumisesta versoo alakulttuureja. Niiden jäsenet ovat aktiivisessa vuorovaikutuksessa muiden maiden ja kaupunkien vastaavien alakulttuurien kanssa. Metropolikehityksen moottorina on osaajien virta kaupunkikeskuksiin. Yliopistot, tutkimuslaitokset, globaali kaupankäynti ja osaamiskeskittymät ovat osa uutta maantiedettä, jossa metropolikeskittymät ovat näkyvämpiä kuin kansallisvaltiot. Uusien infrastruktuurihankkeiden aika syntyy ihmiskunnan karuista reunaehdoista: resurssikriisit ja ilmastonmuutos vaativat nopeita toimintatapojen muutoksia jo seuraavien kymmenen vuoden aikana. Näiden voimien puristuksessa ihmisten ja tavaroiden liikkuminen kallistuu ja muuttuu. Viisaat totuttelevat muutoksiin nyt. Kyse on edelläkävijyydestä ja tulevien kustannusten ennakoinnista. Nyt kannattaa investoida resurssiniukan maailman infrastruktuuriin. Se tukee erityisesti Suomen historiallista tavoitetta olla osa Eurooppaa.

11 Hymyile – olet Hellinnassa!

„Kui oled korraks saanud pea vee peale, siis on tulnud tegutseda kiiresti, enne kui see on jälle vee alla surutud. Ei ole aega ilustseda, vaid peab tegutsema. Jänes šampanjat ei joo!“ naerab Maimu Berg.

Soomel on aga valmis maa maine, kuigi ka selle iseseisvus on noor. Soomes tundub, et teatakse, kuidas asju tuleb teha ja kuidas neid on alati tehtud.

Soomes on rahastatel olnud märkimisväärne roll näiteks kujutava kunsti ja disaini arendamisel. Eestis sellist traditsioonI ei ole. Sel ajal kui soome kunstnik hakkab abiraha taotlema, on eestlane juba asunud asja kallale.

Erineustest võrsuvad mõnikord hiitid

„Õnnestunud üritused on olnud Eesti tutvustamine Helsingi Senativäljakul, Kumu kunstimuseumi näitused ja ühised laulupeod,“ rõõmustab Berg.

Kui kord aastas korraldataks mõni silmapaistev ühisüritus, kasvaks vastastikune mõju tunduvalt. Näiteks filmifestivale Rakkautta & Anarkiaa ning pÖFF võiks korraldada mõlemal pool kallast.

Soome Eesti-instituut üritab lappida koostöö puudusi

„Näiteks Soome ja Eesti multifilmimeistrid ei teinud üldse koostöd, kuni korraldasime sellteemaise aasta. Me ei suuni peale, vaid teeme ühescoos,“ kinnitab Jaana Vasama naiivistlike maalide kriiskavavärvilisel taustal.

Innustust rohujuure tasandile

Instituutsioonid loovad võimalusi, pakuvad raamistikke, aga läviminе on lõpuks ikkagi inimestevaheline. Hierarhia valtimine suhetes kannustab koos tegutsema.

Subkultuuride võrgustik kihab suurele auditooriumile nähtamatutest tegevustest: käsitöösõbrad, lemmikloomapidajad ja sulgpallurid korraldavad ise töötubasid, näitusi ja võistlusi. Nad ei hooli bürokraatiast, vaid teevad ise.

Paljudes valdkondades sujub koostöö edukalt. See tuleb tehа nähtavaks. Küsimus ei ole ainult takistuste murdmises, vaid ka ühise avaliikkuse loomises. Kuidas leiab tallinlasest jalgrattur helsingfarsest hingesugulased? See on kaksiklinna tulevikku silmas pidades oluline küsimus.

Ei frisyyrejä vaan osaamista

Ajatus kaksoiskaupungista jakaa lahden yli liikkuvat osaajat kahteen leiriin niin yliopisto- kuin yritysmaailmassakin. Osalle se näyttäytyy viisaana ja välttämättömänä – osalle tarpeettomana, typeränäkin.

”**Viron tärkein luonnonvara** on tässä!”, huudahtaa **Mart Saarma** ja takoo kädellä päätään.

Pitkänhuiskea tiedemies on hypoteesinsa elävä evidenssi. Tarton yliopistossa opiskellut ja väitellyt virolainen kutsuttiin parikymmentä vuotta sitten johtamaan Helsingin yliopiston biotekniikan instituuttia. Hän on ollut puskemassa suomalaista biotekniikan ja neurotieteen tutkimusta kansainväliseen kärkeen paitsi tutkijana, myös Biokeskus Suomen johtajana.

”Suomella ja Virolla on loistava mahdollisuus yhdistää voimia. Molemmissa maissa arvostetaan osaamista ja tietämystä enemmän kuin frisyyriä ja pukeutumista. Molempien tulevaisuus on korkeassa teknologiassa”, akatemiaprofessori uskoo.

Tähän visioon ajatus pääkaupunkien muodostamasta kaksoiskaupungista istuu saumattomasti.

”Se ei ole vain järkevä, vaan mitä todennäköisimmin ainoa tapa liikkua eteenpäin monilla tieteenaloilla, joilla vaaditaan raskaita investointeja tutkimuslaitteisiin”, Helsingissä asuva Saarma perustelee.

Humpuukia ja huuhaata?

Sami Lotila, Tallinnassa 15 vuotta asunut suomalaistoimittaja ja matkaopaskirjailija, on eri linjoilla.

”Talsinki, kaksoiskaupunki, on huuhaata! Humpuukia ovat myös yhteinen joukkoliikennelippu ja Suomenlahden alittava tunneli. Tallinnassa tarvitaan monessa paikassa pikemminkin leipää ja juoksevaa vettä”, tuhahtaa värikkäistä kolumneistaan Virossakin tunnettu Lotila.

Myös Saarma ymmärtää yhteistyön haasteet. Hän vertaa asetelmaa Suomen ja Ruotsin tilanteeseen 1960-luvulla, kun tuloerot olivat huimat. Saarma on kuitenkin optimistinen.

”Viro on kehittynyt paljon ja muuttunut radikaalisti kahdessakymmenessä vuodessa, sekä taloudellisesti että mentaalisesti. Ensin

Ajalugu liidab ja lahutab

Mis ühendab Soomet ja Eestit? Kus oleks vaja veel mõrti sidemete tugevdamiseks? Ja kuidas kõrvaldada takistusi ühiste kultuuritegevuste teelt?

Keelte sarnasus ühest küljest aitab ühistegevusele kaasa, kuid teiselt poolt kammitseb seda. Eesti ja soome keele sarnasus pole nii suur, et saaks suhelda segakeeles. Eestis peetakse kõvasti kinni oma keeleidentiteedist ja väikeste keelte õppimine ei ole kosmopoliidi esimene valik.

„Eestis on keel usk ja kogu riiki võib pidada keelepatriootiliseks. Kui tahetaks teha tihedamat koostööd, peaks Soomes olema rohkem eesti keele oskajaid“, ütleb Soome Eesti-Instituudi tegevjuht **Jaana Vasama.**

Tallinnas elava Vasama sõnul on märke paranevast teineteisemõistmisest: mõlemas riigis õpitakse teise keelt üha enam.

Eesti kirjanik **Maimu Berg** tunneb hästi mõlemat maad, ja mitte ainult oma soomlasest abikaasa kaudu.

„Ajalugu on pigem erinev kui sarnane, sest Eestis on olnud palju vallutajaid, Soomel vähem. Meid ühendab huumor ja mõlemale rahvale on väga tähtis loodus. Me ei naudi suuri rahvahulki, vaid igatseme rahu.“

Bergi sõnul puudub Tallinnas peaaegu täielikult Helsingi multikultuurilisus. Sama on märganud ka Jaana Vasama.

„Selle saavutamine nõuab mõtteviisi muutust,“ arvab ta.

Ka Helsingi multikultuurilisuses on kasvuruumi. On vaid aja küsimus, mil ka Soome lahe rannikut hakkab iseloomustama Stockholmile, Londonile või Berliinile omane etniline kirevus.

Erinevustest võrsuvad mõnikord hitid

Eestlased on dünaamilised, kiired, oskavad muutustega kohaneda. Soomlased on aga aeglased, stabiilsed. kinni oma institutsioonides.

Müüt või tõsi?

Kaksiklinlaste lugudes on Eesti mitteformaalne riik, mis tegutseb isiklike suhete varal. Eestlased on pidanud tegema asju kiiresti neil aegadel, kui on oldud vabad.

Tallinna soodne hinnatase ahvatleb soomlasi. Hyvöse jaoks on aga seal elamise põhjus siiski muus.

„Tallinna kultuurielu on dünaamiline. Näiteks kui vajad järgmiseks päevaks tuhanderuutmeetrist proovisaali, siis see leitakse. Helsingis ollakse bürokraatlikumad.“

Tallinn on ka teistmoodi urbanistlik kui Helsingi. Linlikkuse juured ulatuvad sügavamale.

„Helsingis on paljud kõige rohkem teise põlve linlased ja seda on sageli veel näha kehvas suhtumises kultuuri,“ arvab Hyvönen.

Soome-ugri külapoes

Otso Kantokorpi: Tallinnas valitseb tugev sugulustunne. Kunstikriitiku ja kirjaniku sõnul sünnib soomeugrilusest eriline külapoetunne.

„Kujutava kunsti maailmas on gastrollimine tähtis. Seda turgutada ja arendada oleks igati kohane. Vahetuskaubaga võib palju saavutada. Lõppude lõppuks sõltub kõik omaenda tahtest ja suhetest,“ usub Kantokorpi.

Kultuurivahetus on rohujuuretasandi lahendus uute loomeimpulsside leidmiseks. Kunstnikud püüdlevadki vastastikku mõjutama. Suhteid kunstiringkondadega on sageli loodud varemgi, näiteks vilka õpilasvahetuse kaudu.

Aga hingelist kaugustki leiab.

„See soomlaste kamp, kes käib linnas viinareisil, ei koge mingit tegelikku sidet,“ nähvab Kantokorpi.

Tallinlane **Mihail Knut** osaleb regulaarselt Helsingi koertenäitustel. See ei suju alati probleemideta.

„Laevad võiksid käia nädalavahetustel tihedamini. Ka teeninduse kvaliteeti võiks tõsta. Sugugi kõik hotellid ega laevafirmad ei hooli lemmikloomadest,“ räägib Knut.

Koostöövaim aitab koeraomanikel probleemidest üle saada. Knut hindab Helsingit kõrgelt, seal on loomasõpradel võimalusi seni rohkem kui Tallinnas.

Teine aktiivne rühm Soome lahel ja selle rannal on estofiilid, Eesti sõbrad ihu ja hingega. Nendega võib kohtuda näiteks Helsingi Mardilaadal.

pantiin peruspilarit kuntoon, liityttiin EU:hun ja Natoon. Esimerkiksi tutkimukseen on satsattu määrätietoisesti vasta viidestä seitsemään vuotta.”

Lotilan mukaan yhteistä hanketta kampittavat myös suomalaisten ja virolaisten kansanluonteiden erot. Ne ovat suuremmat, kuin halutaan nähdä.

”Jotta suomalaiset ymmärtäisivät, mistä Virossa on kyse, pitäisi tuntea maan historiaa 700 vuoden ajalta. Viro on tällä hetkellä iso ongelmamytty ja jakautunut yhteiskunta. Talousvaikeudet ovat vain yksi murheista”, Lotila jatkaa kielivähemmistöön viitaten.

Saarma on samaa mieltä, että Suomessa ei tunneta hyvin Viron vaiheita, kuten raskasta neuvostoaikaa. Mutta hän iloitsee, että naapurusten välille on löydetty uusia tulkkeja.

”Kirjailija **Sofi Oksanen** tekee molemmille kansoille suuren palveluksen. Hän tuntee Viron ja ymmärtää syvästi myös suomalaisen ajattelutavan.”

Saarma uskoo, että kaksoiskaupungin puitteissa voitaisiin helpommin löytää ratkaisuja myös Viron tulehtuneeseen kieli- ja kansalaisuuskysymykseen. Helsingin venäjänkielisillä voisi olla luonteva rooli sillanrakentajina.

Kahden maan veturina

Yhteiskuntatieteilijät muistuttavat, että Suomen ja Viron elintasokuilu kapenee, hitaasti mutta vääjäämättä.

Helsingin elinkeinojohtaja **Eero Holstila** luonnehtii nykyistä asetelmaa vastakohtien avioliitoksi. Se luo dynamiikkaa ja täydentävyyttä kaupunkien ja maiden välille.

”Tämä on koko Itämeren alueen yhteinen juttu. Pohjoismainen vakiintunut hyvinvointiyhteiskunta kohtaa Baltian verotusmallin ja aggressiivisen kehityksen. En usko, että tämä epäsymmetria tulee poistumaan pariinkymmeneen vuoteen”.

Holstila on hyvillään, että matkailumarkkinoinnin saralla kaupungit toimivat jo yhdessä.

”Helsingissä ei esimerkiksi ole vanhaa kaupunkia, meidän vanha kaupunkimme sijaitsee Tallinnassa.”

Helsingin ostosmahdollisuudet puolestaan houkuttelevat niin virolaisia kuin vaikkapa Aasiasta saapuvia matkailijoita, joille kaupunkinaapurukset näyttäytyvät yhtenä kohteena.

Holstila tietää, että pääkaupungin ja muun maan välillä on jännitteitä sekä Suomessa että Virossa.

”Helsingin visiossa lukee, että olemme maailmanluokan innovaatiopaikka koko Suomen hyväksi. Pääkaupungin täytyy olla vastuullinen koko maan kehityksestä. Samoin on Virossa”.

Samaa mieltä on yliopistomies Saarma.

”Tutkimusta on pysyttävä kehittämään yhdessä. Tarton yliopisto tulisi integroida mukaan. Suomessa sopivia kumppaneita kaksoiskaupungille olisivat Tampere, Turku ja Oulu, samoin Kuopio, Joensuu...”.

Kapean merenlahden yli on liikkunut aina myös vilunkiveikkoja. Esimerkiksi 80 prosenttia Suomeen tulevista huumeista kulkeutuu maahan Viron kautta. Iso osa siitä jalostetaan Suomessa ja jaellaan edelleen. Myös prostituutio on ongelma.

”Ei pitäisi pelätä käsitellä tätä puolta asioista. Emme voi kuoria vain kermoja päältä”, Holstila linjaa.

Stipendejä opiskelijoille ja tutkijoille

Oppilaitoksissa sekä Tallinnassa että Helsingissä kannatetaan yhteistyön lisäämistä. Vastuunjako ja roolit näyttäytyvät joillekin hämmentävänä.

”En ymmärrä, mihin kaksoiskaupunkia tarvittaisiin esimerkiksi tutkimushankkeiden koordinoimisessa tai opiskelijavaihdossa. Tällaista yhteistyötähän tehdään jo EU:n puitteissa”, ihmettelee Lotila.

Saarmalla on toisenlainen näkemys.

”EU on hyvä tuki, mutta riittämätön. Ja olisi outoa, jos Suomen ja Viron tutkimusyhteistyön kehittäminen olisi Brysselin varassa.”

Saarma on puhunut maiden välisestä tieteen sillasta jo vuosituhannen vaihteesta. Liikennöinti sillalla on saatu käyntiin, mutta sen vilkkaus ei tyydytä Saarmaa. Hän painottaa, että Helsinki ja Tallinna ovat kaukana maailman tiede- ja teknologiakeskuksista. Se näkyy niin ulkomaisten opiskelijoiden ja huippuosaajien määrissä kuin investoinneissakin.

Nyt tarvitaan aloitteellisuutta.

“Geoloogilisi uuringuid on poliitiliselt probleemne teha rahvusvahelisteel mereualadel, sest need nõuavad poliitilisi otsuseid.“

Anttikoski kurdab otsustajate kõnede ja projektide edenemise habraste seoste üle.

Tunneliprojekti elluviimine nõuab veel meretunnelitehnika arendamist ning meregeoloogilisi uuringuid.

Anttikoski usub endiselt selle projekti realiseerumisse.

“Tunnel seoks Soome nii lõuna kui ka põhjaga.“

Nii nagu ka Eesti.

Ja eeskätt liidaks see Helsingi ja Tallinna kaksiklinna Südaeuroopaga ajal, mil energia üha kallineb.

Argpüks šampanjat ei joo!

Kultuuri kaksiklinn juba elab ja hingab. Selle elanikud mõtlevad ja tegutsevad piiridete. Nelle pakuvad mõlemad linnad võimalusi töötada, aega veeta ja õppida. Miks peaks rahuldama vaid Helsingi või Tallinnaga, kui võib saada mõlemad?

“Siin kohtab huvitavaid inimesi. Linn meelitab kohale muusikuid, tantsijaid ja teatritruppe, kes jätavad Helsingi vahele,“ räägib kaksiklinlane **Ville Hyvönen**.

Hyvönen on teatrimees ning video- ja muusikaprodutsent. Ta jalutab hommikul oma Tallinna vanalinna kortersist mõne kvartali kaugusel asuvasse töökohta. Õhtuti näeb teda sageli Von Krahli kultuurikeskuse klubides. “Tegutsen Tallinnast, sest mulle meeldib vanalinn nii väga.“

Järgmisel õhtul sätib Hyvönen heli ja pilti Soome rahvusteatris Helsingis. Hommikul hüppab ta taas lahe lõunaranda viivale laevale. Temale on iseenesestmõistetav teha töid mõlemas riigis.

”On luotava tiiviimmät kahdenväliset yhteydet. Valtioiden budjetoima erikoisrahasto, josta toimintaa rahoitettaisiin, olisi hyvä alku. Stipendit tulisi suunnata ensisijaisesti opiskelijavaihtoon ja nuorille tutkijoille. Nykyinen säätiöiden apurahatoiminta on täysin riittämätöntä.”

Saarma kehottaa tieteen kaksoiskaupunkia keskittymään vahvuuksiinsa.

”Virossa on erittäin tasokasta osaamista biotieteissä, fysiikassa, astronomiassa, kemiassakin. Suomessa puolestaan ollaan vahvoja esimerkiksi lääketieteessä, tekniikassa ja erityisesti telecom-sektorilla.”

Sotateknologiasta ympäristöbisnekseen

Viron vahvoille tieteille yhteistä ovat juuret neuvostoajan sotateollisuudessa, jossa ei tutkimusresursseissa pihistelty.

Suomalainen start up -yrittäjä **Mika Peltola** tietää, että rikastuminen ei välttämättä edellytä pyörän keksimistä – usein riittää sen uudenlainen soveltaminen.

”Seuraava iso juttu tulee olemaan ympäristöteknologia. Virossa on kehitetty esimerkiksi sotateollisuuden mittauslaserista sovellus, jolla voidaan seurata merialueiden pilssivesipäästöjä ilmasta.”

Peltola omistaa lääkäriaseman kotikaupungissaan Tallinnassa. Sen rinnalla hän haistelee aktiivisesti uusia bisnesmahdollisuuksia.

Viron kielen opetellut Peltola on ansainnut kannuksensa it-alalla Helsingissä ja Lontoossa. Ennen Tallinnaan asettumista hän asui Brasiliassa.

”Parasta tässä kaupungissa on inspiroivuus. Jotain niin erilaista niin lähellä Helsinkiä”.

Peltola uskoo Helsingin inspiroivan virolaisia samasta syystä.

Virolaisista firmoista hän nostaa esiin Playtechin – seuraavan Skypen? Nettipokeri- ja kasino-ohjelmistoja kehittävä yritys on listautunut Lontoon pörssiin ja kasvaa rivakasti. Kansainvälisen Playtechin Viron toimintojen johtoon nimitettiin hiljattain suomalainen **Juha Olavi Korhonen**.

Peltola kannustaa suomalaista bisnesväkeä rohkeasti lahden yli.

”Liikkeenjohdollinen osaaminen on Virossa vielä heikkoa, mutta

võimalik olla nii ametilt kui ka hingelt kaksiklinlane, kuigi elatakse vaid ühes linnas.

Tuleviku kaksiklinnas tegutseb üha rohkem elanikke mõlemas linnas ja liigub üle lahe. Nad võivad surfata veebis või kiikuda Soome lahe lainetel, suhiseda rongiga mere alla, et jätkata teed mujale Eurooppasse, lõunasse või põhja.

Kaksiklinn vajab õitsenguks tugevat infrastruktuuri – ja raudset poliitilist tahet seda rajada ning arendada.

Tunnelipioneer

SAMULI SIIRALA

USKO ANTTIKOSKI on tunnelienthusiast ja geotehnika asjatundja. Usko on olnud Helsingi–Tallinna tunneliprojektis algusest peale, tegelenud aktiivselt Baltirail-ühingus ja Soome geotehnika ühenduses ja teinud tihedat koostööd eesti kolleegidega. Ta on siis õige aktiivsel pensionil Helsingi linna geotehnika osakonnast.

Soome võidakse ühendada Rootsi ja Eestiga tunnelite abil! Publiku kulmud kerkisid. Elati aastal 1992, esines geotehnika ekspert **Usko Anttikoski** ja kuulajateks olid Põhjamaade kolleegid.

„1990ndate alguses avaldati kaardid Soome ja Põhjalahe aluspõhjast ja need andsid lisainfot aluspõhja vormide kohta mere all. See pani mind mõtlema tunnelite võimalikkuse üle kõvas kaljus,“ meenutab Anttikoski. Ta teab, millest räägib. Praegu pensionipõlve pidaval diplomeeritud inseneril on suured kogemused geotehnika eksperdina

Helsingi–Tallinna tunnel on olnud Anttikoski mõtteis pea paarkümmend aastat. Ta kuulub tunneli-asja ajava Baltirail-ühingu asutajaliikmete hulka. Seltsi raames on tehtud muu hulgas uuringuid tunneli ehitatavuse kohta. Eestis on Anttikoski arutelupartneriks olnud Ago Vilo, samuti geotehnika ekspert.

Anttikoski rõhutab valitsusjuhtide projektiga sidumise tähtsust.

lait ja säännökset ovat kunnossa. Lisäksi täällä osataan ja halutaan tehdä töitä. Virossa on myös hyvää Baltian, Venäjän ja Kaakkois-Aasian tuntemusta”.

”Yhdessä olemme enemmän”

Saarma on vakuuttunut, että kaksoiskaupungin kehittäminen parantaa pitkällä tähtäimellä molempien kansojen hyvinvointia.

”Lastemme ja heidän lastensa kannalta se olisi erittäin viisasta”.

Tulevaisuuspohdiskelu sytyttää tutkijan silmiin intensiivisen katseen. Kädet nousevat elehtimään kiihkeästi, mies on jo puoliksi irti tuolistaan. Mitä siellä näkyy?

”Hallitukset rahoittavat yhteisiä hankkeita. On syntynyt useita suomalais-virolaisia korkean teknologian tutkimushankkeita ja yrityksiä. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut tarjoavat yhteisiä koulutusohjelmia. Suomalaisia ja virolaisia asuu runsaasti molemmissa maissa. Kansalle on paljon tapahtumia, laulua, tanssia, maaotteluita... mutta ei jääkiekkoa! Siinä häviäisimme 25–0!”, vanha koripalloilija vitsailee.

”Yhdessä olemme enemmän”, Saarma summaa.

SAMULI SIIRALA

EVELYN JOONASE on hybriditoimija: ammattilainen, koiraharrastaja ja kaksoiskaupunkilainen. Virolainen lähihoitaja, joka tekee vanhustyötä Helsingissä Kustaankartanon vanhainkodissa. Joonase on erikoistunut dementiapotilaiden hoitoon.

Torjuntavoitto byrokratiasta

Kännykkäni pirahtaa torstai-iltana. Näytössä vilkkuu **Evelyn Joonasen** nimi.

”En pääsekään sovittuun haastatteluun huomenna”, pahoittelee virolainen lähihoitaja.

”Osastonhoitaja pyysi, että jäisin tekemään pitemmän päivän.”

Yhteinen hetki löytyy lauantaina aamupäivällä – ennen kuin Joonasen olisi riennettävä iltavuoroon Helsingin Kustaankartanon vanhainkotiin.

Hommia riittää?

”Töitä on, jos vaan haluaa tehdä!”, sanoo Joonase ja nauraa heläyttää.

Syksyllä 2008 ilme oli totisempi. Joonase oli juuri muuttanut Suomeen. Työpaikka oli tiedossa, mutta edessä oli muutama erä byrokratiaa.

”Tulin yksin, en välitysfirmojen kautta, kuten useimmat. Menin poliisilaitokselle hakemaan suomalaista henkilötunnusta. Siellä

Tunneli projekti täpsemaks uurimiseks ollakse taotlemas EL-i rahastust selle raporti kirjutamise ajal talvel 2009.

Üheks lahenduseks tunneli rahastamiseks on pakutud kaevamisel tekkiva graniidi ärakasutamine. Seda võiks müüa ehitusmaterjaliks – või sellest võiks ehitada tehissaare.

Kuna ehitusmaa hind on tõusnud lahe mõlemal kaldal, võiks kaevandatu või tehissaarele rajatavate ehitiste müügist saada märkimisväärset tulu. Tehissaart võiks rakendada ka tuulepargina, mis toodaks tunneli jaoks energiat.

Martti Kalliala on oma diplomitöös arendanud tehissaare mõtet arhitektuuri vaatenurgast. Tema tehissaare taustaks on Talsingi-terminist moodustatud TKI-logo. Saarest võiks moodustuda ahvatlev elukeskkond, mis looks kaksiklinna uue linnaosa.

Energia ja ühistransport

Tunnelile keskendudes võidakse hakata liialt rõhutama Helsingi rolli kaksiklinna arengus. Vaja on arendada infrastruktuuri ka muudel viisidel, mis annavad kasu ja innustavad mõlema linna elanikke.

Energiasektor on Soomet ja Eestit ühendava infrastruktuuri teerajaja. Riikide põhivõrgud on ühendatud elektrikaabliga ning mahtude suurendamist kavandatakse. Koostöö võimalusi tuumaenergeetika vallas uuritakse. Energia transport riikide vahel ei loo veel kaksiklinna, kuid süvenev koostöö ja õnnestumised selles sektoris julgustaksid laiemale koostööle.

Ühtne ühistransport omakorda aitaks liigelda kaksiklinnas ja teeks linnad kompaktsemaks. Kommunikatsioonijuht **Leena Rautanen-Saari** Helsingi Transpordiametist – HKL-st – räägib, et Helsingi ja Tallinna ühistranspordi sektorid teevad juba koostööd.

„Helsingist tehakse Tallinna õppereise ja HKL aitab Tallinna trammide parandustöödes,“ räägib ta.

Ühtsest piletisüsteemist Tallinna ja Helsingi vahel on samuti palju räägitud. **Jarmo Riikonen** HKL-ist räägib, et tulevane süsteem põhineks ilmselt olemasolevatel Helsingi- ja Tallinna-kaartidel.

Nüüdisaegne tehnoloogia väärib suuremat rolli kaksiklinna infrastruktuuris. See kergendab näiteks liiklusprobleeme. Kaugtöö võimaldab teenida leiba teises riigis ilma pideva vajaduseta reisida. On

sanottiin, että sitä ei saa, ennen kuin on työsopimus. Mutta kun työsopimusta ei voinut tehdä, ennen kuin on henkilötunnus!", Joonase päivittelee.

Selvittely tuntui kestävän ikuisuuden. Vihdoin, puolentoista kuukauden kuluttua, asiat olivat hoidossa. Asuntokin oli järjestynyt työnantajan, Helsingin kaupungin kautta.

Joonase ei muistele vaihetta pahalla, vaikka se tuntuikin välillä "ihan mahdottomalta".

"Kaikki olivat avuliaita ja ystävällisiä, viranomaisetkin. Kukaan ei kysellyt, että miksi tänne tulet."

Joonasen elämää lahden pohjoisrannalla helpotti suomenkielentaito. Alkeet hän oli oppinut aikoinaan Suomen televisiosta.

"Hoitotyössä vanhuksille ei voi puhua englantia. Kielen ei tarvitse olla grammaattisesti oikein, ei minullakaan ole. Jos kielen haluaa oppia, sen oppii", Joonase evästää.

Kustaankartanossa työskentelee useita virolaishoitajia. Palkka on jopa kaksi kolmasosaa Viroa korkeampi. Myös yksi lääkäreistä on Joonasen maanmiehiä.

Virolaisia osaajia liikkuu molempiin suuntiin.

"Moni hoitaja on palannut Viroon työskenneltyään täällä jonkin aikaa. Jotta sitä tapahtuisi enemmän, hoitoalan työn arvostuksen ja työskentelyolosuhteiden on parannuttava Virossa", hän painottaa.

Joonasen vahvaa yhteyttä Viroon pitävät yllä sukulaiset, ystävät ja etenkin toinen hänen pojistaan, joka asuu Tallinnassa.

Vanha haave Espanjan lämpöön muuttamisesta on saanut kilpailijan. Huominen saattaa sijaita Helsingissäkin.

"Ehkä opiskelen sairaanhoitajaksi. Lääkäriksi asti en taida ehtiä ennen eläkeikää", Joonase sanoo.

Ja nauraa makeasti päälle.

Osaliselt tunneli kulude tõttu on alternatiiviks pakutud rongipraami või elementtunnelit, mis asuks merepõhjas, mitte selle all. Särkkä arvates on kaljutunnel parim alternatiiv.

„See on odavam kui elementtunnel, nõuab vähem püsikulutusi kui rongipraam ja peale selle loob kindlama ühenduse linnade vahele," loetleb ta.

Tunneli turvalisus teeb inimestele muret.

„Ei ole vaja muud kui piisaval hulgal lõhkeainet, et tunnel puruneks ja täituks veega. Ja õigupoolest poleks vaja rohkemat kui rongipõlengut tunnelis ja kõik oleks läbi," arvab varjunime „Kaapro poeg" all kirjutanu Helsingin Sanomate veergudel. Tal on vist meeles Calais' tunneli tulekahju 2008. aasta sügisel. See mõjutas oluliselt tunneli kasutust, kuid inimohvreid suudeti vältida.

Teadlast see jutt ei murra. Riskideks ollakse valmis.

„Peamiselt tuleneb tunneliehituse kulukus karmistatud turvalisusnõuetest," meenutab Särkkä.

Nüüdisaegsed tunnelid ei purune plahvatustes ja tulekahjud saadakse kiiresti kustutatud. Ka ohtlike gaaside määra jälgitakse täpselt.

Särkkä kinnitab, et ega rongiga reisimine tunnelis ole ohtlikum maa peal sõitmisest.

Ta usub, et realistlik tunneli valmimisaeg võiks olla aastal 2035. Ainuüksi ehitustöö võtab umbes kümme aastat.

Eesti meedias on tunneli projekti suhtutud ebalevalt nagu ka Rail Balticasse. Tööde maksumust ja kestust on korduvalt ümber hinnatud. Vähem on tähelepanu pööratud kasudele. Meedia ei ole siiski vähendanud infrastruktuuriprojektide toetust.

Jaanuaris 2009 selgitas Eesti suuremate päevalehtede hulka kuuluv Postimees oma lugejate suhtumist raudteetunnelisse: 70,5 protsenti vastanutest pidas tunnelit vajalikuks. 47,5 protsenti pidas seda nii vajalikuks kui ka lootis, et see ehitatakse.

Tehissaarest energiat ja mainet

Kust tuleb raha tunneli jaoks? Calais' tunneli mudeli eeskujul erainvesteeringutest? Või siiski avalikult sektorilt? Mõistlik mudel oleks ühendada EL-i rahastus – mis võiks olla ca 10–20 protsenti kuludest – ja muu avalik rahastus ning erainvestorite panus.

Laineilta meren alle

Helsingin ja Tallinnan välissä on vain suikale merta, jonka ylittää kuutisen miljoonaa ihmistä vuodessa. Jotta naapuruksista kehittyisi Hellinna, jossa ihmiset, tavarat ja energia liikkuvat vaivattomasti, vaatii alueen infrastruktuuri isoja satsauksia. Onko meillä varaa olla tekemättä niitä?

”**Onhan tämä bisnesluokka** ihan mukava”, myhäilee pikkutakkiin sonnustautunut **Ville Peltola** ja vilkaisee ympärilleen läppärinsä takaa.

Laivan keulaosaa hallitsevat pehmeä matto ja tummat pöydät tuoleineen. Muutaman askeleen päässä höyryää noutopöydällinen ruokaa, seuranaan baarikaappi.

Peltolan työnantajalla, perheyritys Ahola Transportilla, on rahtiterminaalit Tallinnassa, Riiassa ja Varsovassa. Peltola onkin kulkenut Pohjanmaalta Baltiaan lukemattomia kertoja.

”Nämä uudet lautat ovat käytännössä yhtä nopeita kuin lentokoneet, kentillä odotteluineen. Mutta olisihan se tunneli kätevä. Ja säästäisi luontoa.”

Helsingin ja Tallinnan välillä tehdään vuosittain kuusi miljoonaa matkaa ja määrä on yli kymmenkertaistunut 1990-luvulta.

Suurin osa kulkijoista on turisteja. Virolaiset vierailevat innokkaasti Suomessa ja joka kolmas suomalaisten tekemä ulkomaanmatka suuntautuu Viroon.

Myös työmatkalaisten määrä on kasvanut kohisten. Kahdesta neljään tuntia kestävät lauttamatkat sopivat lomailijalle hyvin, mutta työmatkalaiselle heikommin. Laivat ovat kuitenkin parasta, mitä on: nopeat mutta ison hiilijalanjäljen pölläyttävät katamaraanit eivät liikennöi talvikaudella ja helikopteriliikenteen tulevaisuus on epäselvä. Lentokone tuntuu monesta hankalalta, etenkin jos matkustustarve on kaupungin keskustasta toiseen.

Todellisessa kaksoiskaupungissa, Hellinnassa, voisi palata kotiin työpäivän päätteeksi. Nopeampi ja helpompi yhteys vauhdittaisi sen kehitystä merkittävästi.

JATKUU SIVULLA 48 »

Tunneli ja Rail Baltica liitu toetab seegi, et nii Peterburi kui ka Loode-Venemaa laiemalt, näiteks loodusvarade poolest rikas Koola poolsaar, oleksid selle võimalikud kasutajad. Venemaa kaubavedu tooks tunneliettevõttele märkimisväärseid tulusid ja Venemaa turistid hindaksid kerget ühendust Euroopaga.

Mis on kallis?

Kas tunnel on ehitusprojektina võimalik? On küll, ütleb tehnikaülikooli mäeehituse professor **Pekka Särkkä**.

„Ehitusprojektina on see transpordivajaduse poolest võrreldav Calais' tunneliga ja üheosalise tunneliehituse poolest Päijänne tunneli või Lääne metrooga,“ tõdeb ta.

Särkkä sõnul oleks Helsingi–Tallinna tunnelit märksa lihtsam ehitada, kui oli Calais' tunnelit. Kõvasse põhjamaisesse kivisse Läänemere põhjas on lihtsam ja odavam kaevata. Tallinna lähistel ootaks tunnelirajajaid siiski pehmem settekivim.

Tunnel koosneks ilmselt kahest raudteetunnelist ning hoolduss- ja päästetunnelist.

„Autoliikluseks ehitatud tunnel lisab tehnilisi väljakutseid ventilatsiooni poole pealt,“ arutab Särkkä.

Samaaegne elektrikaablite ehitus oleks võimalik ja ka mõistlik.

Paljudes tunneli kulukalkulatsioonides on maksumuseks saadud kaks kuni kolm miljardit eurot. Summa on olnud projekti vastastele nagu punane rätik.

„Kui tunneli kaevamiseks ei saada 95-protsendilist rahastust EL-ist või eraallikatest, on parem sellised fantaasiaprojektid unustada,“ tõdeb „Isemõtleja“ varjunime all kirjutanu Helsingin Sanomate arvamusküljel.

Tunneli hind võib tunduda soolane, aga kõik on suhteline. Kauppalehti hindas, et Soome majanduse turgutamiseks kulutatakse aastal 2009 niisama suur summa.

Tunnel ankurdaks Soome geograafiliselt Euroopasse. Varasemad samaväärsed investeeringud Soomes on olnud telegraafside- ja raudteevõrgud. Rööpad ühendavad maa kauged nurgad omavahel, sidevõrgud seovad Soome ülejäänud Euroopaga. Mõlema projekti puhul saadi aru, et nende lisaväärtus on vägagi märkimisväärne, kuid keeruline numbritesse panna.

Kaupunkilaisen paras ystävä

Linlase parim sõber

Mikä on Lontoon oikea vaakuna? Mikä kertoo Moskovan asukkaalle hänen kaupunkinsa laajuuden? Miten tokiolainen palaa kotiin kaupunkikierrokselta? Mikä yhdistää Brooklynin, Bronxin, Staten Islandin ja Manhattanin? Ikoniset metrokartat ovat metropolien käyttöliittymä. Ne ovat palaneet asukkaiden ja vierailijoiden alitajuntoihin. Ne peittävät kaupunkien pelottavan hektisyyden ja antavat miljoonien ihmisten asuttamista keskittymistä helposti hallittavan kuvan. Metrokartta on kaupunkilaisen paras ystävä.

Tämä on Hellinnan ratakartta. Samalla se on myös tulevaisuuden kaksoiskaupunkilaisen kuva kotikaupungistaan. Tämä on Hellinna.

Mis on Londoni õige vapp? Mis näitab Moskva elanikule ta linna suuruse? Kuidas Tokio elanik tuleb linnatiirult koju? Mis ühendab Brooklyni, Bronxi, Staten Islandit ja Manhanttanit? Ikoonsed metrookaardid on metropolide kasutajaliides. Nad on tulnud tagasi elanikkude ja külastajate alateadvustesse. Nad peidavad enda taha linnade hirmuäratava hektika ja annavad miljonite inimeste asustatud keskustest hõlpsalt manööverdatava pildi. Metrooliinikaart on linlase parim sõber.

See on Hellinna raudteekaart. Samas see on ka tuleviku kaksiklinlase pilt oma kodulinnast. See on Hellinn.

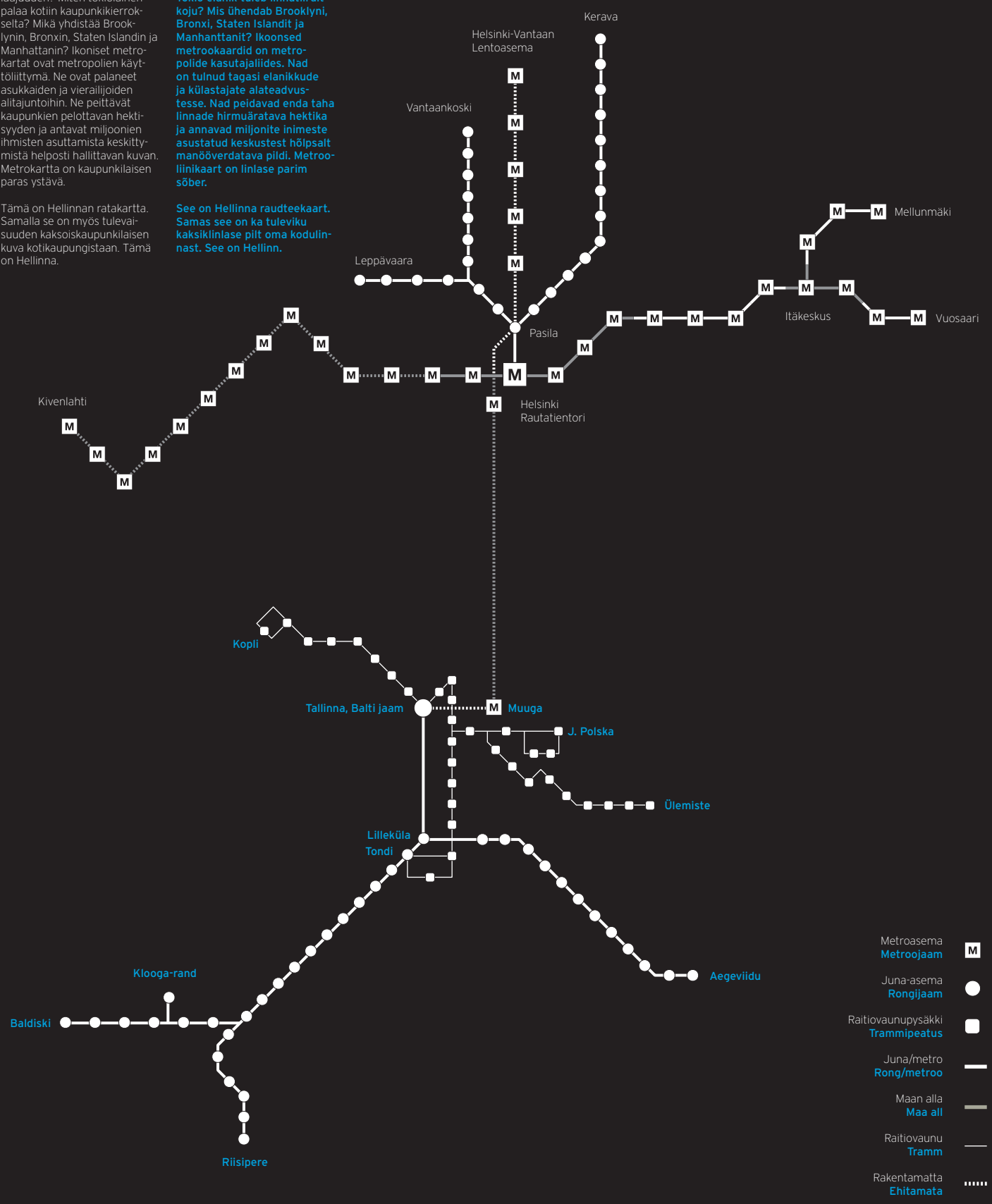

Merkitysten ja ihmisten virta Talsinki/Hellinnassa
Tähenduste ja inimeste vool Talsingi/Hellinnas

Kävijämäärät: Kiasma-Kumu
Külastajate arv: Kiasma-Kumu

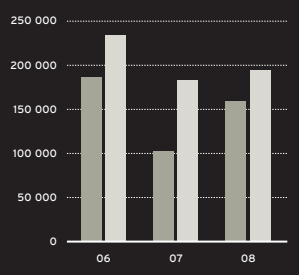

Kumu taidemuseo
Kumu kunstimuuseum

Kiasma nykytaiteen museo
Kiasma nüüdiskunsti muuseum

Kävijämäärät:
Pimedate ööde film festival-Rakkautta ja anarkiaa
Külastajate arv: Pimedate ööde film festival-Rakkautta ja anarkiaa

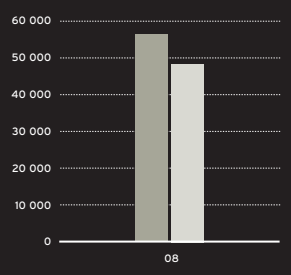

Pimedate ööde film festival
Pimedate ööde filmifestival

Rakkautta ja anarkiaa -festivaali
Rakkautta ja anarkiaa -festival

Kävijämäärät:
Laulujuhlat-Helsingin juhlaviikot
Külastajate arv: Laulupidu-Helsingi festival

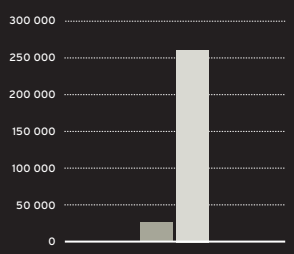

Laulujuhlat 2004
Laulupidu 2004

Helsingin juhlaviikot 2008
Helsingi festival 2008

Käännetty kirjallisuus
Tõlkekirjandus

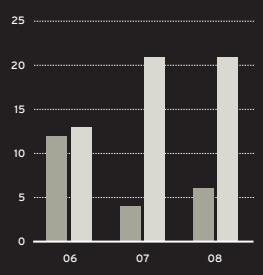

Virosta suomeksi
Eesti keelest soome keelde

Suomesta viroksi
Soome keelest eesti keelde

Suomen kansalaisuuden saaneet virolaiset
Soome kodakondsuse saanud eestlased

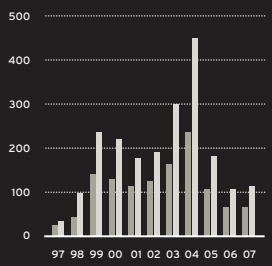

Miehet
Mehed

Naiset
Naised

Suomalaistaustaiset henkilöt Virossa
Soome taustaga inimesed Eestis

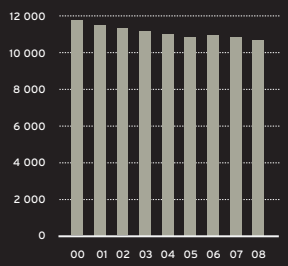

Naiset ja miehet yhteensä
Naiset ja mehed kokku

Muuttoliike
Migratsioon

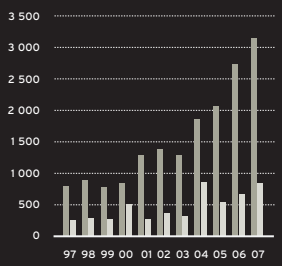

Virosta Suomeen
Eestist Soome

Suomesta Viroon
Soomest Eestisse

Väestömäärä
Rahvaarv

Ihmismassojen tarkastelu antaa Itämerestä uudenlaisen kuvan. Suurina keskuksina näyttäytyvät Berliini ja Pietari. Helsinki ja Tallinna jäävät vertailussa pienimpinä keskuksina hännän huipulle. Talsinki/Hellinna-kaksoiskaupunki on jo kooltaan vertailukelpoinen, sijainnil-taan suurten keskusten välissä ja suurten materiaalivirtojen leikkauspisteessä.

Inimmasside vaatlemine annab Läänemerest uue pildi. Suurte keskustena ennast näitavad Berliin ja Peterburi. Helsingi ja Tallinn jäävad väiksemate keskustena võrdluses viimaste hulka. Talsinki/Hellinn-kaksiklinn aga on oma suuruse poolt juba võrdluseks kõlblik, asudes suurte keskuste vahemaal ja suurte materialivoolude ristpunktis.

4,66 milj. **mln** Pietari **Peterburi**
3,42 milj. **mln** Berliini **Berliin**
0,56 milj. **mln** Helsinki **Helsingi**
0,40 milj. **mln** Tallinna **Tallinn**
0,81 milj. **mln** Tukholma **Stockholm**
0,50 milj. **mln** Kööpenhamina **Kopenhaagen**
0,72 milj. **mln** Riika **Riia**
0,54 milj. **mln** Vilna **Vilnius**
1,70 milj. **mln** Varsova **Varssavi**

0,96 milj. **mln** Talsinki/Hellinna **Talsingi/Hellinn**

Merkitysten ja ihmisten virta Talsinki/Hellinnassa
Tähenduste ja inimeste vool Talsingis/Helsinnas

Matkustusaika Helsinki-Tallinna
Reisiaeg Helsingi-Tallin

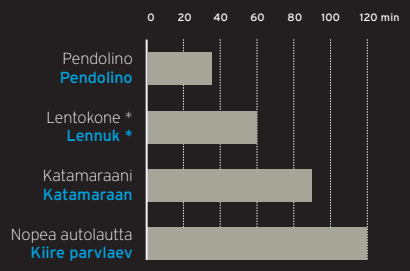

* Sisältää lentomatkan ja taksin keskustasta keskustaan
* Sisaldab lennupileti ja taksosõidu kesklinnast kesklinna

Lentoasemien matkustajamäärät
Reisijate arv lennujaamades

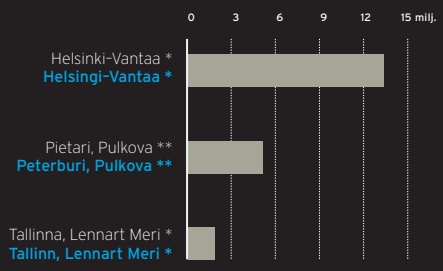

* 2008
** 2006

Helsinki-Tallinna-matkan ilmastovaikutus
Helsingi-Tallinna reisi kliimaeffekt

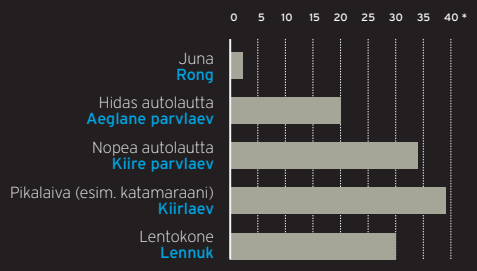

* kg co_2-ekv / matkustaja
* kg co_2-ekv / reisija

Nopea raideyhteys yhdistää Pietarin ja Berliinin metropolirihmastoksi

Kiire raudteeühendus ühendab Peterburi ja Berliini metropoliniidistikuks

Kun energian ja päästöjen hinta nousee, raideliikenteestä tulee ihmisten ja tavaroiden liikkumisen selkäranka. Se muuttaa radikaalisti Euroopan kaupunkien välisiä suhteita. Pietari–Helsinki-raideyhteys, Helsinki–Tallinna-tunneli, Rail Baltica ja Varsova–Berliini-raideyhteys ovat luonteva osa Euroopan liikkumisen luustoa ja kulttuurin hermostoa. Ilman nopeita raideyhteyksiä Talsinki/Hellinnaa uhkaa periferisoituminen. Toisaalta kaksoiskaupunki liittyy silloin osaksi Pietarin vaikutuspiiriä, ei osaksi laajemman Pietari–Berliinin välistä metropolirihmastoa.

Kui energia ja jääkgaaside hind tõuseb, tuleb rööpaliiklusest inimeste ja esemete liikumise selgroog. Seetõttu muutuvad Euroopa linnade vahelised suhted radikaalselt. Peterburi–Helsingi rööpaühendus, Helsingi–Tallinna tunnel, Rail Baltica ja Varssavi–Berliini rööpaühendus on loomulik osa Euroopa liikumise luustikku ja kultuuri närvistikku. Ilma kiireid rööpaühedusi Talsingit/Hellinna ähvardab periferitseerumine. Teisalt aga liitub kaksiklinn sellel juhul osaks Peterburi mõjupiirangut, mitte osaks laiemat Peterburi–Berliini vahelist metropoliniidistikku.

Kuinka kaukana Berliini on?

Kui kaugel Berliin on?

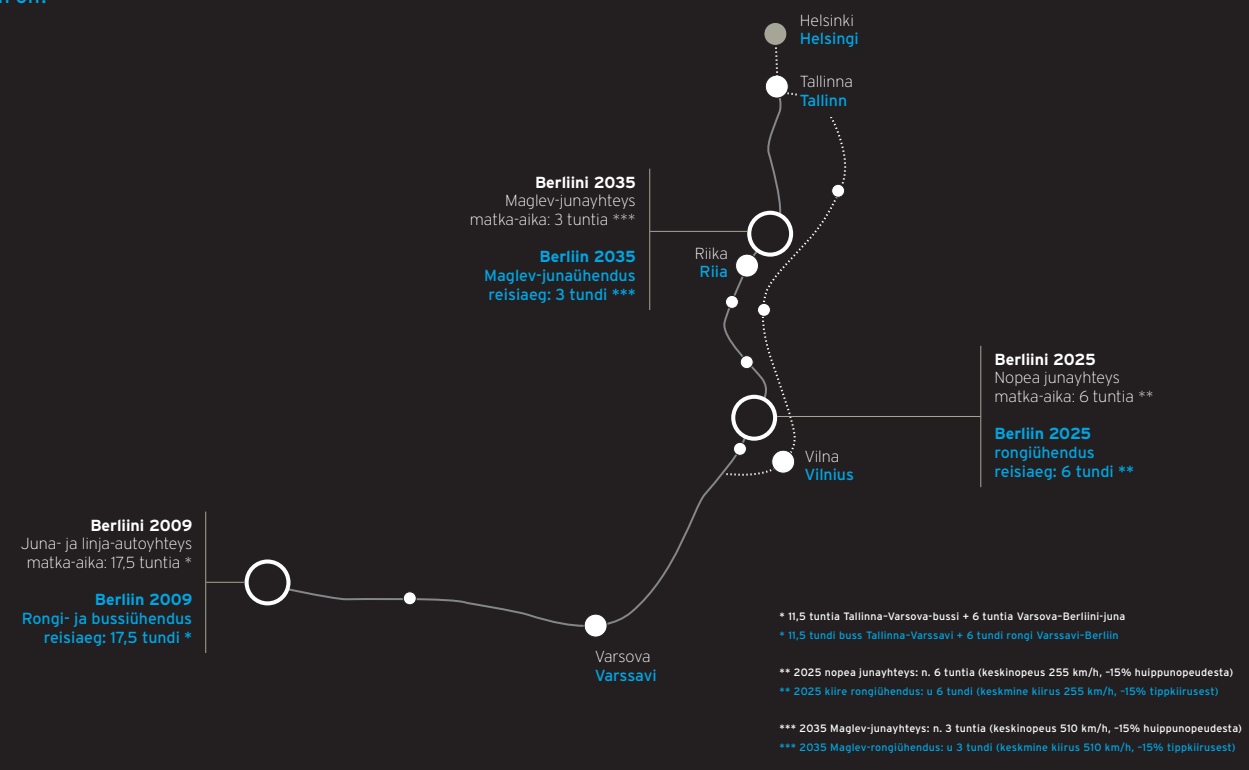

* 11,5 tuntia Tallinna–Varsova-bussi + 6 tuntia Varsova–Berliini-juna

* 11,5 tundi buss Tallinna–Varssavi + 6 tundi rongi Varssavi–Berliin

** 2025 nopea junayhteys: n. 6 tuntia (keskinopeus 255 km/h, –15% huippunopeudesta)

** 2025 kiire rongiühendus: u 6 tundi (keskmine kiirus 255 km/h, –15% tippkiirusest)

*** 2035 Maglev-junayhteys: n. 3 tuntia (keskinopeus 510 km/h, –15% huippunopeudesta)

*** 2035 Maglev-rongiühendus: u 3 tundi (keskmine kiirus 510 km/h, –15% tippkiirusest)

Kun liikkuminen maksaa taas
Kui liikumine maksab jälle

Helsinki–Tallinna-tunneli kulkee kokonaisuudessaan merenpohjan alla, matalikkoja ja majakkapaikkoja mukaillen. Arviolta 90 kilometrin mittaisen uuden radan kustannuksia ja hyötyjä lasketaan parhaillaan.

Villein muuttuja laskuissa on liikkumisen hinta. Ilmastonmuutos ja öljyn määrän nopea niukkeneminen nostavat liikkumisen kustannusta radikaalisti ja ennustamattomasti. Siksi pelkkien hintaennusteiden valossa ei voida arvioida sitä, miltä liikkumiskulttuuri tulevaisuudessa näyttää. Perinteiset laskelmat takaisinmaksuajoista perustuvat lineaariseen tarpeen, kustannusten ja teknologian kehitykseen.

Helsingi-Tallinna tunnel sõidab tervenisti mere alla, madalikke ja majakakohtasid mööda. Umbes 90 kilomeetri pikkuse uue raudtee kulutusi ja kasu arvutatakse parajasti.

Metsikuim muutuja arvutustes on liikumise hind. Kliimamuutus ja nafta kiire vähenemine tõstavad liikumise hinda radikaalselt ja ennustamatult. Selleks ei ole lihtsalt hinnaennustuste valguses võimalik hinnata seda, kuidas liikkumiskultuur tulevikus välja näeb. Traditsionaalsed kalkulatsioonid tagasimaksuaegadest põhinevad vajaduse, kulude ja tehnoloogia lineaarsesse arengusse.

Helsinki-Tallinna-tunneli
Helsingi–Tallinna tunnel

Vanha junarataverkko
Vanha raudteevõrk

Helsinki-Tallinna-tunneli verrattuna muihin tunneleihin
Helsingi-Tallinna tunnel teiste tunnelitega võrreldes

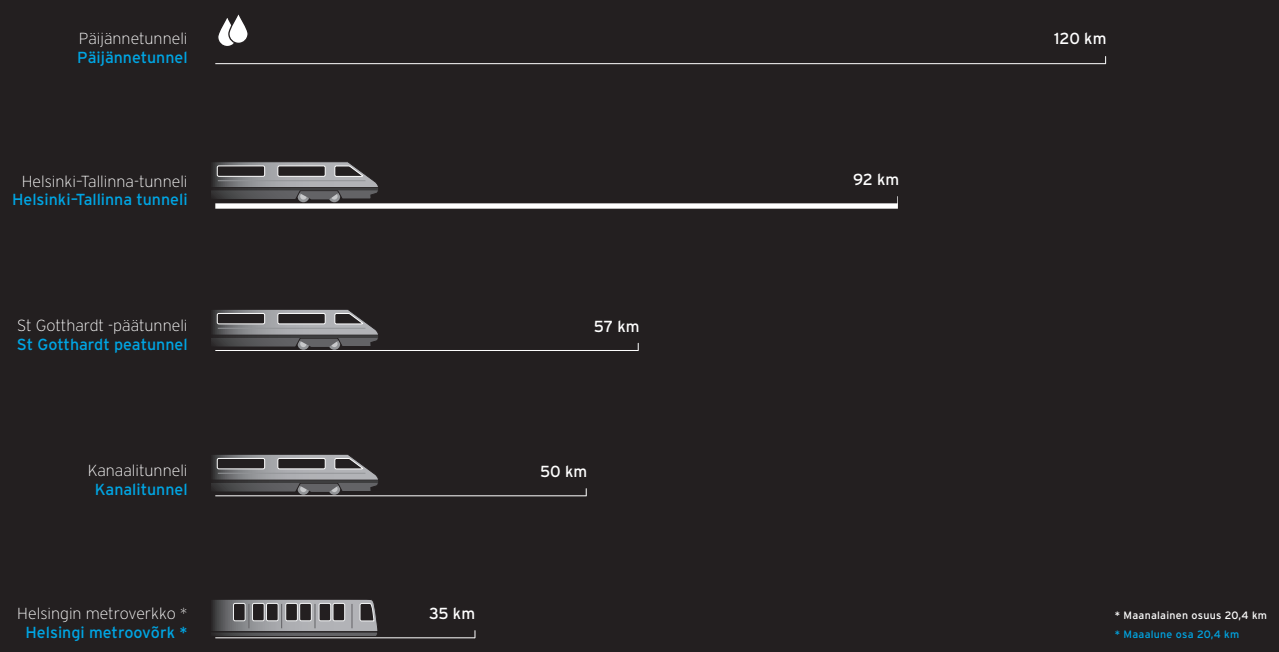

Kaksoiskaupunki meren alla
Kaksiklinn mere all

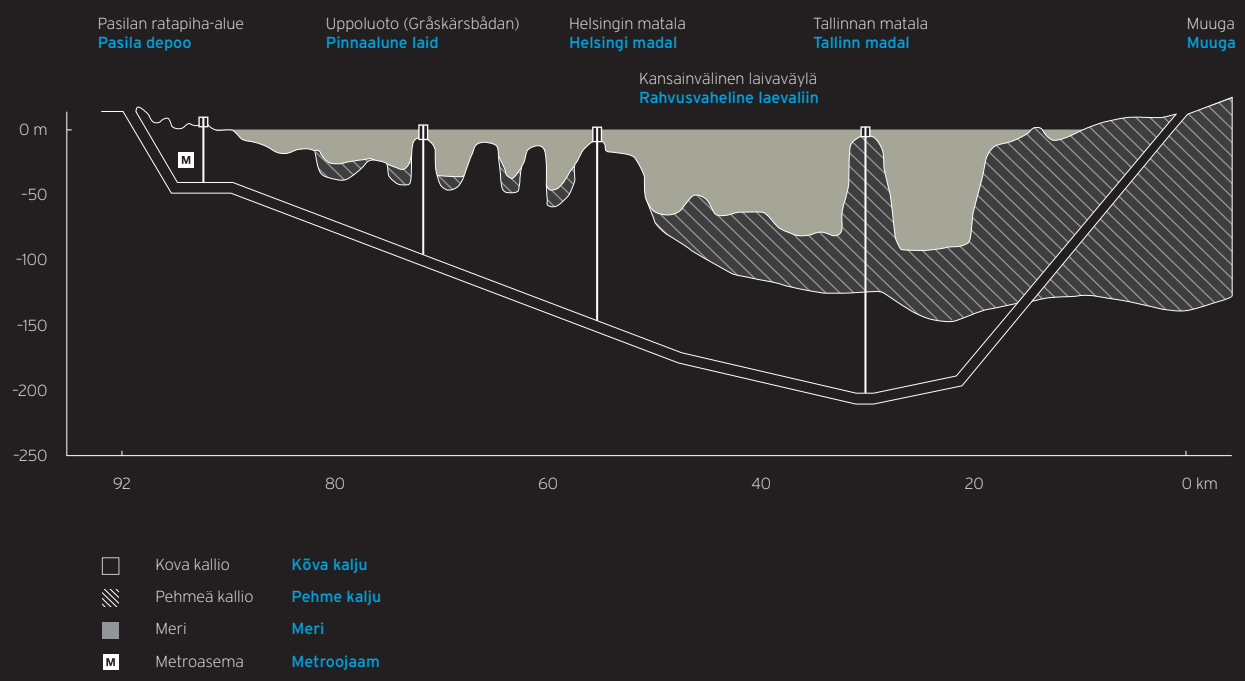

Kaksi kaistaa kaksoiskaupunkiin
Kaks rida kaksiklinna

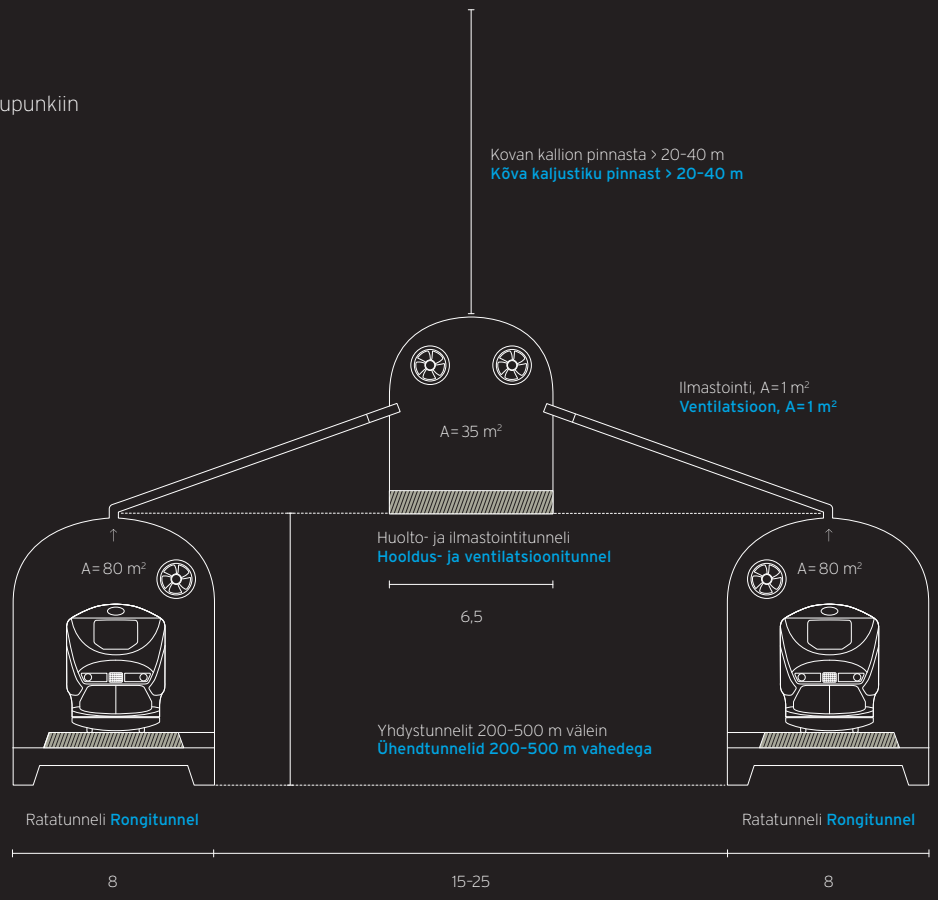

TKI – Visio keinosaaresta
TKI – Visioon tehissaarest

Osaratkaisuksi tunnelin rahoittamiseen on ehdotettu kaivamisessa syntyvän kivimurskan hyödyntämistä. Sitä voitaisiin myydä rakennusmateriaaliksi – tai siitä voitaisiin rakentaa keinosaari. Koska rakennusmaan arvo on noussut lahden molemmilla rannoilla, voisi maa-aineksen tai keinosaaren rakennusten myynnistä saada merkittäviä tuloja. Keinosaari voitaisiin valjastaa lisäksi tuulipuistoksi, joka tuottaisi energiaa tunnelin tarpeisiin.

Martti Kalliala on diplomityössään kehitellyt keinosaariajatusta arkkitehtuurin näkökulmasta. Hänen keinosaarensa pohjana on Talsinki-termistä muodostettu TKI-logo. Saaresta voisi muodostua houkutteleva asuinympäristö, joka loisi kaksoiskaupunkiin uuden kaupunginosan.

Osalahenduseks tunneli rahandamisele on ette pandud kaevamisel sündiva kruusa kasutamiseks. Seda võiks müüa ehitusmaterialiks – või sellest võiks ehitada tehissaare. Kuna maa väärtus on tõusnud Soome Lahe mõlematel randadel, võiks maa-aine või tehissaare ehitiste müügist saada märgatavaid tulusid. Tehissaare võiks lisaks valjastada tuulepargiks, mis toodaks energiat tunneli tarbeks.

Martti Kalliala on oma diplomitöös arendanud tehissaareideed arhitektuuri vaatenurgast. Tema tehissaare aluseks on Talsingi nimest moodustatud TKI-logo. Saarest võiks kujuneda ahvatlev elukeskkond, mis looks kaksiklinna uue linnaosa.

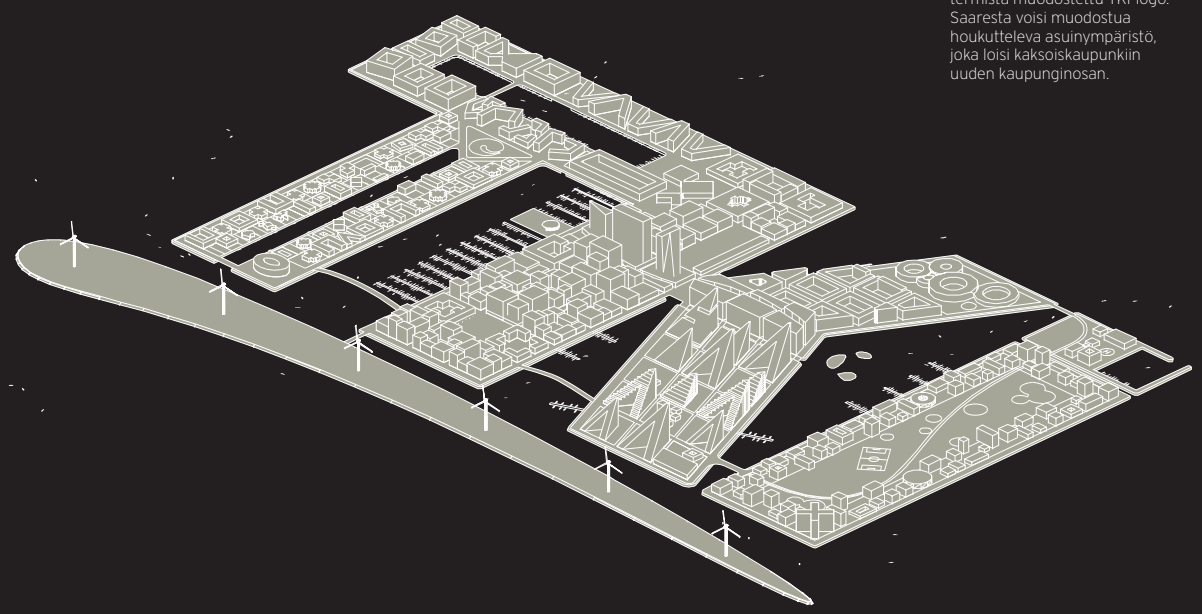

MARTTI KALLIALA

Tunneli on poliittinen haaste

Tunneli kiidättäisi Suomenlahden runsaassa puolessa tunnissa.

Ajatus Helsingin ja Tallinnan yhdistävästä rautatietunnelista esiteltiin jo vuonna 1992. Helsinki–Tallinna-seura aloitti sen suunnittelun neljä vuotta myöhemmin.

Vuonna 2008 hanke sai vihreää valoa sekä Helsingin kaupunginjohtajalta **Jussi Pajuselta** että Tallinnan virkaveljeltä **Edgar Savisaarelta**. Massiivinen hanke herättää intohimoja puolesta ja vastaan. Se tarvitsee toteutuakseen paitsi mittavaa investointia, myös kaukonäköisyyttä ja rutkasti poliittista rohkeutta.

Tunneli lähentäisi Tallinnaa ja Helsinkiä, mutta vaikuttaisi Suomen ja Viron tulevaisuuteen laajemminkin. Seuraavan viidentoista vuoden aikana saavutetaan öljyn tuotantohuippu ja energian hinta nousee. Liikkumisen ja kuljetusten painopiste siirtyy raiteille.

Tunnelin ja Rail Baltican avulla Suomi ja Viro saisivat pysyvän ja ympäristömyötäisen yhteyden Manner-Eurooppaan: ne eivät enää olisi saaria maanosan reunalla. Matkaaminen yöjunalla Euroopan ytimeen voi olla tulevaisuudessa arkea.

Rail Balticasta uskaltaa jälleen innostua. Viron talous- ja viestintäministeriön neuvonantaja **Anti Moppel** kertoi jo vuonna 2008, että Rail Baltican rakentaminen on käynnissä. Tartto–Valga-rataa uusitaan parhaillaan ja Tallinna–Tapa-osuus vuodesta 2009. Rail Baltican EU-koordinaattori **Pawel Telicka** arvioi, että rata olisi liikennöitävissä jo vuonna 2013, aluksi vain tavaraliikenteelle.

Tunneli (tai halvempi junalauttayhteys) Helsinkiin kannattaa nähdä osana Rail Balticaa: tavaravirrat Suomesta tuovat sille lisää kannattavuutta. Ja toisinpäin: Baltian lävistävä nopea junayhteys on tunnelin ehdoton edellytys. Ilman tavaraliikennettä Suomesta ja Venäjältä siitä tuskin tulee kannattava.

Entä sitten huippunopea matkustajajuna, Rail Baltica Direct? Jos suorempi yli 200 km/h kiitävä matkustajayhteys ei toteudu, ei Helsinki–Tallinna-tunneliakaan kannata rakentaa matkustajaliikenteelle sopivaksi. Rail Baltica on toisin sanoen kaksoiskaupungin avain, ja pitkällä tähtäimellä Suomen ja Baltian tärkein nopea yhteys Eurooppaan.

Aastal 2008 sai projekt heakskiidu nii Helsingi linnapealt Jussi Pajunenilt kui ka tema Tallinna ametivennalt Edgar Savisaarelt. Suuremahuline projekt kütab kirgi nii pooldajate kui ka vastaste leeris. See vajab elluviimiseks vaid ulatuslikku investeeringut, ettenägelikkust ja palju poliitilist julgust.

Tunnel lähendaks Tallinna ja Helsingit, aga mõjutaks Soome ja Eesti tulevikku palju laiemalt. Järgmise viieteistkümne aastaga saavutatakse naftatoodangus haripunkt ja energia kallineb. Reisijate ja vedude põhirõhk liigub rööbastranspordile.

Tunneli ja Rail Baltica abil saaksid Soome ja Eesti püsiva ning keskkonnahoidliku ühenduse Mandri-Euroopaga: need ei oleks enam saared kusagil maailma ääremail. Reisimine öörongiga Euroopa südamesse võib olla tuleviku argipäev.

Eesti majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi nõunik Anti Moppel rääkis aastal 2008, et Rail Balticat juba ehitatakse. Moppeli sõnul uuendatakse parasjagu Tartu–Valga raudteed ja Tallinna–Tapa osa võetakse ette aastal 2009.

Tunnelit peetakse osaks Rail Balticast – ja põhjusega. Balti riike läbiv kiirrong on tunneli vältimatu eeldus. Vähemalt majandusliel põhjustel. Ehitustööde EL-poolne koordinaator Pawel Telicka arvab, et raudtee võiks juba 2013. aastal kasutusel olla, tõsi, ainult kaubarongidele.

Praegusel ajal ei pääse Tallinnast rongiga isegi Riiga. Aga kuidas jääb siis Rail Baltica Direct kiirrongiga?

Kui üle 200-kilomeetrise tunnikiirusega reisiühendust ei teki, ei tasu ka Helsingi–Tallinna tunnelit ehitada reisiliiklusele sobivaks. Rail Baltica on niisiis kaksiklinluse võti, ja pikas perspektiivis Soome ja Baltimaade kõige kiirem ühendus Euroopaga. Isegi 50 protsenti Euroopa Liidu rahastust sellele mitut maad läbivale raudteele on paljude arvates keeruline saavutada. Õnneks on poliitilist tahet rohkem kui raha. 2008. aasta jõulukuul sündis teatav läbimurre, kui kolme Balti riigi transpordiministrid otsustasid üheskoos korraldada uuringu Rail Baltica Directi kohta. Arvutustesse lülitatakse ka Soome ja Vene transiidikanalid.

Taantuman runteleman maan läpi kulkevaan rataan varojen kerääminen on juuri nyt hankalaa, jopa mahdollisella liki 90 prosenti EU-rahoituksella. Poliittista tahtoa on rahaa enemmän. Joulukuussa 2008 tehtiin tietynlainen läpimurto. Kolmen Baltian maan liikenneministeriöt päättivät teettää yhdessä tutkimuksen Rail Baltica Directistä. Näihin laskelmiin otetaan ensi kertaa mukaan myös Suomen ja Venäjän kuljetuskysyntä.

Tunnelin ja Rail Baltican liittoa puoltaa myös globaalien materiaalivirtojen siirtyminen raiteille. Erityisesti Pietari ja sen kautta idän tavaravirrat, Luoteis-Venäjä kokonaisuudessaan, esimerkiksi Kuolan alue luonnonvaroineen, olisivat yhteyden mahdollisia käyttäjiä. Venäjän rahtiliikenne toisi merkittäviä tuloja tunneliyhtiölle. Tottakai myös venäläiset matkailijat arvostaisivat vaivatonta yhteyttä Eurooppaan. Kyseessä on siis riski, jonka ottamiselle on hyviä perusteita. Ennen kaikkea liikkumisen tarpeen ja hinnan dramaattinen ja pitkälle tulevaisuuteen jatkuva kasvu.

Mikä on kallista?

Onko tunneli rakennushankkeena mahdollinen? Kyllä on, sanoo Teknillisen korkeakoulun kalliorakentamisen professori **Pekka Särkkä**.

”Rakennushankkeena se vertautuu liikennetarpeen osalta Kanaalitunneliin ja yhtäjaksoisen tunnelirakentamisen osalta Päijänne-tunneliin tai Länsimetroon”, hän toteaa.

Särkän mukaan Helsinki–Tallinna-tunneli olisi merkittävästi helpompi ja halvempi rakentaa, kuin pehmeään kalkkikiveen louhittu Kanaalitunneli. Itämeren pohjan alla kallio on kovaa, eikä tunneli vaatisi mittavia tukirakenteita. Tallinnan edustalla tunnelintekijöitä tosin odottaisi pehmeämpi sedimenttikivi.

Tunneli koostuisi todennäköisesti kahdesta rautatietunnelista sekä huolto- ja pelastustunnelista.

”Autoliikenteelle rakennettu tunneli lisää teknisiä haasteita tuulettamisen osalta”, pohtii Särkkä.

Sähkökaapelien rakentaminen samalla kertaa olisi mahdollista ja järkevääkin.

Lainete peält mere alla

Helsingi ja Tallinna vahel on vaid ribake merd, kuid seda ületab kuus miljonit inimest aastas. Arendamaks naabritest Hellinna, kus inimesed, kaubad ja energia hõlpsasti liiguvad, tuleb piirkonna infrastruktuuri rohkesti raha paigutada. Kas on võimalusi sellest pääseda?

„See äriklass on täitsa tore,“ muhelb pintsakusse riietatud **Ville Peltola** ja uudistab rüperaali tagant. Ruumi esiosa kaunistavad pehme vaip ja tumedad lauad-tooli. Mõne sammu kaugusel kutsub söömaaurav rootsi laud, seltsiks baarikapp.

Peltola töötajal, perefirmal Ahola Transport, on veoterminalid Tallinnas, Riias ja Varssavis. Peltola käibki Põhjamaadest Balti riikidesse lugematu arv kordi.

„Need uued laevad on tegelikult niisama kiired kui lennuk, kui arvestada lennujaamades passimist. Aga tunnel oleks küll mugav. Ja säästaks loodust.“

Helsingi ja Tallinna vahel tehakse iga aasta kuus miljonit sõitu ja see arv on alates 1990ndatest rohkem kui kümnekordistunud.

Enamik reisijatest on turistid. Eestlased käivad innukalt Soomes ja iga kolmas soomlaste tehtud väliskmaaris viib Eestisse.

Ka töörejisijate arv on mühinal kasvanud. Kaks kuni neli tundi kestvad laevareisid sobivad puhkusereisijatele hästi, aga töörejisijatele vähem. Laevad on praegu kättesaadavatest liiklemisvõimalustest siiski parimad: kiired, kuid kõvasti süsihappegaasi õhku paiskavad katamaraanid ei liigu talvekuudel ja kopterliiklluse tulevik on tume. Lennuk tundub paljudele tülikas, eriti kui on vaja sõita ühe linna kesklusest teise. Tõelises kaksikliinnas, Hellinnas, võiks töötäeva lõppedes koju sõita. Kiirem ja lihtsam ühendus hoogustaks seda arengut määrkimisväärselt.

Tunnel on poliitiline väljakutse

Tunnel viiks inimesed ja kaubad Soome lahe alt läbi poole tunniga. Helsingit ja Tallinna ühendava raudteetunneli mõtet tutvustati juba aastal 1992. Helsingi–Tallinna Ühing hakkas seda planeerima neli aastat hiljem.

Monissa tunnelin kustannusarvioissa päädytään kahdesta kolmeen miljardiin euroon. Summa on ollut hankkeen vastustajille punainen vaate.

”Ellei tunnelin louhimiseen löydy 95-prosenttista rahoitusta EU:sta tai yksityisistä lähteistä, tällaiset mielikuvitusprojektit on parasta unohtaa”, toteaa nimimerkki Yksityisajattelija Helsingin Sanomien keskustelupalstalla.

Tunnelin hinta voi tuntua suolaiselta, mutta kaikki on suhteellista. Kauppalehti arvioi, että Suomen talouden elvytykseen käytetään vuonna 2009 samansuuruinen summa.

Tunneli ankkuroisi Suomen maantieteellisesti Eurooppaan. Aikaisempia samantasoisia investointeja Suomessa ovat olleet lennätin- ja rautatieverkot. Kiskot yhdistivät maan eri kolkat toisiinsa, lennätin puolestaan kytki Suomen muuhun Eurooppaan. Molemmissa hankkeissa ymmärrettiin, että niiden tuottama lisäarvo olisi hyvin merkittävä, mutta hankalasti numeroiksi käännettävissä.

Osittain tunnelin kustannusten takia on vaihtoehdoiksi tarjottu junalauttaa tai elementtitunnelia. Elementtitunneli rakennettaisiin

meren pohjan päälle, ei sen alle. Särkän mielestä kalliotunneli on paras vaihtoehto.

”Se on edullisempi kuin elementtitunneli, vaatii vähemmän jatkuvia investointeja kuin junalautta ja lisäksi luo kiinteämmän yhteyden kaupunkien välille”, hän listaa.

Tunnelin turvallisuus askarruttaa ihmisiä.

”Ei tarvita muuta kuin riittävä määrä räjähdysainetta niin tunneli rikkoutuu ja täyttyy vedellä. – – Eikä oikeastaan tarvita muuta kuin junan tulipalo tunnelissa niin peli olisi pelattu”, arvelee nimimerkki Kaapron poika Helsingin sanomien sivuilla. Hänellä lienee ollut mielessään Kanaalitunnelin tulipalo syksyllä 2008. Se vaikeutti tunnelin toimintaa merkittävästi, mutta uhreilta vältyttiin.

Tiedemiehen päätä ei tälläkään käännetä. Riskeihin on varauduttu.

”Tunnelirakentamisen kustannusten nousu johtuu pääasiassa kiristyneistä turvallisuusvaatimuksista”, Särkkä muistuttaa.

Modernit tunnelit eivät murru räjähdyksistä ja niiden tulipalot saadaan sammutettua nopeasti. Myös vaarallisten kaasujen määrää

Joonase on just Soome kolinud. Töökoht on olemas, aga ees seisab paras ports bürokraatiat.

„Mina tulin omal käel, mitte vahendusfirmade kaudu nagu enamik. Lähsin politseijaoskonda Soome isikutunnistust küsima. Sealt öeldi, et ei saa, enne kui tööleping on sõlmitud. Aga tööleping ei saa teha, kui ei ole isikutunnistust“ kirjeldab Joonase.

Asjade selgitamiseks kulus terve igavik. Pooleteise kuu pärast on kõik lõpuks korras. Ka kortermuretsetakse töötandja, Helsingi linnavalitsuse abiga.

Joonase ei lausu selle aja kohta paha sõna, ehkki vahepeal tundus olukord „täitsa võimatu“.

„Kõik olid väga abivalmis ja sõbralikud, ka ametnikud. Mitte keegi ei küsinud, miks sa siia tuid.“

Soome keele oskus teeb Joonase elu lahe põhjakaldal lihtsamaks. Keele alged oli ta kunagi Soome televisioonist õppinud.

„Vanureid hooldades ei saa inglise keeles rääkida. Keel ei pea grammatiliselt täiuslik olema, ega mul olegi, aga kui keelt tahetakse õppida, siis see ka ära õpitakse,“ kinnitab Joonase.

Kustaankartano hooldekodus töötab hulk eestlastest hooldajaid. Ka üks arst on Joonase kaasmaalane. Joonase usub, et edaspidi leiab Helsingist eesti spetsialiste veel rohkem. Parem palk ei ole ainus põhjus.

„Soomes hinnatakse seda tööd palju kõrgemalt,“ võtab ta kokku.

Joonase tugevaid sidemeid Eestiga hoiavad ülleval sugulased, sõbrad, üks kahest pojast, kes elab Tallinnas.

Vana uristus Hispaania päikesest on saanud võistleja – homme päev võib ka Helsingis tulla.

„Ehk õpin meditsiiniõeks. Arstiks ei jõua enne pensioniõlve saada,“ sõnab Joonase. Ja naerab selle peale magusasti.

seurataan tarkasti. Särkkä vakuuttaa, ettei junamatkustaminen tunnelissa ole sen vaarallisempaa kuin maan päälläkään.

Hän uskoo, että realistisesti tunneli voisi olla valmis vuonna 2035. Pelkkä rakennustyö vie kymmenisen vuotta.

Viron mediassa tunnelihankkeeseen on suhtauduttu epäilevästi, samoin Rail Balticaan. Urakoiden hintalappuja ja kestoa on päivitelty. Investointien edut ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Uutisointi ei ole kuitenkaan tyrmännyt infrastruktuurihankkeiden kannatusta. Tammikuussa 2009 Viron suurimpiin kuuluva sanomalehti Postimees selvitti lukijoidensa kantaa rautatietunneliin: 70,5 prosenttia vastanneista piti tunnelia tarpeellisena. 47,5 prosenttia sekä piti sitä tarpeellisena että toivoi sen rakentamista.

Keinosaaresta energiaa ja imagoa

Mistä rahat tunneliin? Kanaalitunnelin tapaan yksityisistä sijoituksista? Vaiko julkiselta sektorilta? Järkevin malli voisi olla yhdistellä EU:n rahoitusta – joka voisi olla noin 10–20 prosenttia kustannuksista – ja muuta julkista rahoitusta sekä yksityisten sijoittajien investointeja.

Talvella 2009 tilanne oli se, että tunnelihankkeen tarkempaan selvittelyyn oltiin hakemaassa rahoitusta EU:lta.

Osaratkaisuksi tunnelin rahoittamiseen on ehdotettu kaivamisessa syntyvän kivimurskan hyödyntämistä. Sitä voitaisiin myydä rakennusmateriaaliksi – tai siitä voitaisiin rakentaa keinosaari.

Koska rakennusmaan arvo on noussut lahden molemmilla rannoilla, voisi maa-aineksen tai keinosaarelle syntyvän uuden rakennusmaan ja rakennusten myynnistä saada merkittäviä tuloja. Keinosaari voitaisiin valjastaa lisäksi tuulipuistoksi, joka tuottaisi energiaa tunnelin molempien kaupunkien tarpeisiin.

Martti Kalliala on TKK:n arkkitehtiosastolle tekemässään diplomityössä kehitellyt keinosaariajatusta yhdyskuntasuunnittelun näkökulmasta. Hänen keinosaarensa pohjana on Talsinki-termistä muodostettu TKI-logo. Saaresta voisi muodostua houkutteleva asuinympäristö. Se loisi kaksoiskaupunkiin kokonaan uuden kaupunginosan. Keinosaari voisi olla jännittävä sijaintipaikka myös monenlaisille uusille palveluyrityksille – vaikkapa Suomenlahden kasinolle?

börsil ja kasvab jõudsalt. Playtechi Eesti juhtkonda nimetati hiljuti soomlane **Juha Olavi Korhonen**.

Peltola innustab soomlastest ärimehi julgelt üle lahe sõitma.

„Ärijuhtimiskompetentsus on Eestis veel nõrk, aga seadused ja regulatsioonid on korras. Peale selle siin osatakse ja tahetakse veel tööd teha. Selle kõrval on Eestis head teadmised Balti, Vene ja Kagu-Aasia turgudest."

„Koos oleme rohkem"

Saarma on veendunud, et kaksiklinna areng parandab aja jooksul mõlema rahva heaolu.

„Meie laste ja lastelaste jaoks oleks see väga tark valik."

Tuleviku üle arutamine paneb teadlase silmad särama. Käed käivad ja mees on toolilt peaaegu püsti tõusnud. Mida tulevik toob?

„Valitsused rahastavad ühishankeid. On sündinud hulk Soome-Eesti kõrgtehnoloogia-teadusprojekte ja ettevõtteid. Ülikoolid ja kõrgkoolid pakuvad ühtseid koolitusprogramme. Soomlasi ja eestlasi elab rohkearvuliselt mõlemal maal. Rahvale pakutakse igasuguseid üritusi:

laulu ja tantsu, maavõistlusi... Ainult mitte jäähokit! Seal saaksime 25:0 lakki!" naljatab vana korvpallur.

„Koos oleme rohkem," võtab Saarma kokku.

SAMULI SIIRALA

EVELYN JOONASE on hübriidtegelane: professionaal, koeraharrastaja ja kaksiklinlane. Ta on eesti sanitar, kes töötab vanuritega Helsingis Kustaankartano vanadekodus. Joonase on spetsialiseerunud dementiapatsientide hoidmisele. Ta telefon heliseb tihti.

Võit bürokraatia üle

Neljapäeva õhtul heliseb mu mobiil. Kuvaril vilgub Evelyn Joonase nimi.

„Ma ei jõuagi homsele kokkulepitud intervjuule," vabandab eestlasest hooldusõde. „Osakonnajuhataja palus, et teeksin pika päeva."

Mõlemale sobiv aeg leitakse laupäeva hommikupoolikul – enne kui Joonase peab tormama öövalvesse Helsingi Kustaankartano vanadekodusse.

Tööd jätkub?

„Tööd on küllalt, kui ainult viitsid teha," kinnitab Joonase ja naerab kõlavalt.

Sügis 2008 oli tõsisem.

Saarma on teist meelt.

„EL on hea tugi, aga sellest ei piisa. Oleks väga veider, kui Eesti ja Soome teaduskoostööd koordineeritaks Brüsselist.“

Saarma on rääkinud kahe maa vahelisest teadussillast juba aastatuhande vahetumise ajast saadik.

Liiklus sillal on käima saadud, aga selle vilkus ei rahulda Saarmat. Ta rõhutab, et nii Helsingi kui ka Tallinn asuvad maailma teaduskeskustest kaugel. See ilmneb välismaiste üliõpilaste ja tippspetsialistide hulgast, aga ka investeeringute mahust. Nüüd peab näitama üles algatusvõimet.

„Peab looma palju tihedamad kahepoolsed suhted. Näiteks riikide loodud rahastu/fond, millest seda tegevust rahastatakse, oleks hea algus. Stipendiumid tuleks suunata eelkõige üliõpilasvahetuseks ja noortele teadlastele. Praegusest abirahasüsteemist ei piisa sugugi.“

Saarma soovitab teadus-kaksiklinnas keskenduda tugevustele.

„Eestis on eriti kõrgetasemeline kompetents biotehnoloogias, füüsikas, astronoomias, ka keemias. Soomes aga ollakse tugevad näiteks ravimiteadustes, tehnoloogiates ja eriti telekommunikatsiooni vallas.

Sõjatehnikast keskkonnaärisse

Eestis tugevate teadusharude juured ulatuvad nõukogudeaegsesse sõjatööstusse, kus teadusrahadega ei koonerdatud.

Soomlasesest start-up-ettevõtja **Mika Peltola** teab, et rikkaks saamiseks ei ole vaja tingimata jalgratast leiutada – enamasti piisab, kui see uutmoodi ümber ehitada.

„Järgmine suur asi on keskkonnatehnoloogia. Näiteks arendati Eestis endisest sõjatehnikas kasutatavast lasermõõdikust välja seade, mille abil saab õhust jälgida laevade pilsivee merrelaskmist.“

Peltolal on oma kodulinnas Tallinnas arstipunkt. Selle kõrvalt nuusib ta hoolega uusi ärivõimalusi.

Eesti keele ära õppinud Peltola on tunnustust pälvinud IT-alal nii Helsingis kui ka Londonis. Enne Tallinna tulekut elas ta Brasiilias.

„Parim selles linnas on inspiratsioon! Midagi nii erilist ja nii Helsingi lähedal.“

Peltola usub, et Helsingi inspireerib eestlasi samadel põhjustel.

Eesti firmadest tõstab ta esile Playtechi – kas järgmine Skype? Netipokkerit ja kasiinovarustust arendav firma on noteeritud Londoni

Energiaa ja joukkoliikennettä

Keskittyminen tunneliin voi painottaa liikaa Helsingin roolia kaksoiskaupungin kehityksessä. On välttämätöntä kehittää infrastruktuuria myös muilla tavoilla, jotka hyödyttävät ja innostavat molempien kaupunkien asukkaita.

Energiasektori on edelläkävijä Suomea ja Viroa yhdistävän infrastruktuurin saralla. Maiden kantaverkot on yhdistetty sähkökaapelilla ja kapasiteetin lisäystä suunnitellaan. Ydinvoimayhteistyön aloittamistakin selvitellään. Energian siirtäminen maiden välillä ei sinänsä luo kaksoiskaupunkia, mutta syvenevä yhteistyö ja onnistumiset tällä sektorilla rohkaisisivat laajempaan yhteistyöhön.

Yhteinen joukkoliikenne puolestaan helpottaisi liikkumista kaksoiskaupungissa ja toisi yhtenäisyyttä kaupunkien välille. Viestintäpäällikkö **Leena Rautanen-Saari** Helsingin kaupungin liikennelaitokselta (HKL) kertoo, että Helsingin ja Tallinnan joukkoliikennesektorit tekevät jo yhteistyötä.

”Helsingistä tehdään Tallinnaan opintomatkoja ja HKL avustaa Tallinnan raitiovaunujen kunnostustöissä”, hän kertoo.

Yhteislippujärjestelmästä Tallinnan ja Helsingin välillä on myös ollut puhetta. **Jarmo Riikonen** HKL:stä kertoo, että tuleva järjestelmä voisi perustua nykyisiin Helsinki- ja Tallinna-kortteihin.

Nykyteknologia ansaitsee suuremman roolin kaksoiskaupungin infrastruktuurissa. Se tarjoaa helpotusta esimerkiksi liikkumisen haasteisiin. Etätyö mahdollistaa työskentelyn toisessa maassa ilman jatkuvan matkustamisen tarvetta. On mahdollista olla ammatillisesti ja henkisesti kaksoiskaupunkilainen, vaikka asuisikin vain toisessa kaupungissa.

Tulevaisuuden kaksoiskaupungissa yhä useampi kansalainen toimii molemmissa kaupungeissa ja kulkee lahden poikki. He saattavat surffata tietoverkoissa tai keinua Suomenlahden laineilla, tai suhahtaa junalla meren alitse, jatkaakseen ehkä muualle Eurooppaan, etelään tai pohjoiseen.

Kaksoiskaupunki vaatii kukoistaakseen jämerän infrastruktuurin – ja rautaista poliittista tahtoa sen toteuttamiseksi ja kehittämiseksi.

Kahe maa vedur

Ühiskonnateadlased osutavad, et lõhe Soome ja Eesti elatustasemete vahel väheneb päev-päevalt.

Helsingi ettevõtlusameti juht **Eero Holstila** iseloomustab praegust seisu kui vastandite abielu. Selles on dünaamikat ja teineteise täiendamist.

„See on kogu Läänemerele ühine lugu. Põhjamaine heaoluühiskond kohtub Baltimaade maksusüsteemi ja agressiivse arenguga. Ilmselt see asümmeetria siiski paarikümne aastaga ei kao."

Holstilal on hea meel, et turismituru teevad linnad juba koostööd.

„Näiteks Helsingis ei ole vanalinna. Meie vanalinn asub Tallinnas."

Helsingi ostuvõimalused seevastu ahvatlevad nii eestlasi kui ka Aasiast saabuvaid turiste. Viimastele paistavad naaberlinnad täiesti ühe ja sama reisisihina.

Holstila teab, et pealinna ja ülejäänud maa vahel valitseb pingeid nii Eestis kui Soomes.

„Helsingi visioonist saab lugeda, et oleme maailmaklassi innovatsioonikoht kogu Soome hüvanguks. Pealinnad lihtsalt vastutavad kogu maa arengu eest. Samamoodi on Eestis."

Ka teadusemees Saarma arvab sedasama.

„Uurimistöid peab suutma koos teha. Tartu ülikool tuleks kaasa haarata. Soome poolel on sobivad partnerid kaksiklinnale Tampere, Turku ja Oulu, samuti Kuopio, Joensuu...," loetleb ta.

Üle kitsa laheriba on alati liikunud ka kontrabant. Näiteks 80 protsenti Soome saabuvatest narkootikumidest tuleb Eesti kaudu. Suur osa sellest töödeldakse Soomes ja müüakse edasi. Ka prostitutsioon on probleem.

„Seda aspekti ei peaks ülearu rõhutama. Me ei saa vaid koort riisuda," arvab Holstila.

Stipendiume üliõpilastele ja teadlastele

Nii Tallinna kui Helsingi ülikoolides pooldatakse tihedamat koostööd. Vastutus ja rollid aga paistavad natuke ähmased.

„Mina ei saa aru, milleks on kaksiklinlust vaja näiteks projektitaotluste koordineerimisel või üliõpilasvahetuseks. Sellist koostööd tehakse ELi projektide raames niikuinii," imestab Lotila.

SAMULI SIIRALA

USKO ANTTIKOSKI on tunnelientusiasti ja geotekniikan asiantuntija. Usko on ollut mukana Helsinki–Tallinna-tunnelihankkeessa alusta alkaen, toiminut aktiivisesti Baltirail-yhdistyksessä ja Suomen geoteknisessä yhdistyksessä sekä tehnyt tiivistä yhteistyötä virolaisten kollegojensa kanssa. Hän on siis varsin aktiivisella eläkkeellä Helsingin kaupungin geotekniseltä osastolta.

Tunnelipioneeri

Suomi voidaan yhdistää Ruotsiin ja Viroon tunneleiden kautta! Yleisön kulmakarvat kohosivat. Elettiin vuotta 1992, äänessä oli geotekniikan asiantuntija **Usko Anttikoski** ja kuulijat olivat pohjoismaisia kollegoja.

”1990-luvun alussa julkaistiin karttoja kallioperästä Suomen- ja Pohjanlahden alueella ja nämä toivat lisätietoa kallioperän muodoista meren alla. Se innosti minua pohtimaan tunneleiden mahdollisuuksia kovassa kalliossa”, Anttikoski muistelee.

Anttikoski tietää, mistä puhuu. Nykyään eläkkeellä olevalla diplomi-insinöörillä on mittava kokemus geotekniikan asiantuntijatehtävistä.

Helsinki–Tallinna-tunneli on ollut Anttikosken mielessä parikymmentä vuotta. Hän kuuluu tunnelia ajavan Baltirail-yhdistyksen perustajiin. Yhdistyksen puitteissa on tehty muun muassa selvityksiä tunnelin rakennettavuudesta. Virossa Anttikosken keskustelukumppanina on ollut **Ago Vilo**, geotekniikan asiantuntija hänkin.

Anttikoski korostaa valtionjohdon sitoutumisen merkitystä hankkeelle.

”Geologisia tutkimuksia on poliittisesti ongelmallista tehdä kansainvälisille merialueille ja siksi ne vaativat taustalleen poliittisia päätöksiä.”

Anttikoski harmittelee päättäjien puheiden ja hankkeen etenemisen heiveröistä yhteyttä.

Tunnelin toteutuminen vaatii lisäksi merenalaisen tunnelitekniikan kehittämistä ja merigeologisia tutkimuksia.

Anttikoski uskoo edelleen tunnelin toteutumiseen.

”Tunneli kytkisi Suomen niin etelään kuin pohjoiseen”.

Niin myös Viron.

Selle visiooniga sobib kaksiklinlus kõhklusteta.

„See pole üksnes mõistlik, vaid suure tõenäosusega ainus võimalus liikuda edasi mitmes niisuguses teadusvaldkonnas, mis nõuavad väga kalleid investeeringuid uurimisinstrumentidesse,“ põhjendab Helsingis elav Saarma.

Tühi jutt ja targutamine?

Sami Lotila, viisteist aastat Tallinnas elanud soomlasest ajakirjanik ja reisikirjade autor, on teist meelt.

„Talsingi, kaksiklinn, on udujutt! Häma on ka ühtne transpordipilet ja Soome lahe alt minev tunnel!

Tallinnas on mõnes kohas rohkem vaja leiba ja voolavat vett!“ suhiseb Eestiski värvika kolumnistina tuntud Lotila.

Ka Saarma mõistab koostöö raskusi. Ta võrdleb praegust situatsiooni Soome ja Rootsi olukorraga 1960ndatel, kui sissetulekute erinevused olid õige suured. Aga Saarma on siiski optimistlik.

„Eesti on kahekümne aastaga nii majanduslikult kui ka meelelaadi mõttes väga palju arenenud ja põhjalikult muutunud. Ka tugisambad

on korralikult maha pandud: liitumine Euroopa Liidu ja NATOga.

Ja teadusuuringutesse pannakse ka viis kuni seitse aastat raha.“

Lotila arvates takistavad koostööd ka soomlaste ja eestlaste rahvuslikud iseloomujooned. Neis on erinevused suuremad kui tahetakse näha.

„Et soomlased saaksid aru, mis Eestis toimub, peaksid nad 700-aastast ajalugu tundma. Eesti on praegu igavene pirakas probleemipundar ja lõhenenud ühiskond. Majandusraskused on ainult osa probleemidest,“ jätkab Lotila vähemuskeeltele viidates.

Saarma on sama meelt, et Soomes ei tunta Eesti ajalugu, teatakse üksnes nõukogude aega. Aga ta rõõmustab, et naabrite vahele on tulnud uusi vahendajaid.

„Kirjanik **Sofi Oksanen** teeb suure teene mõlemale rahvale. Ta tunneb Eestit ja saab sügavuti aru soomlaste mõtteviisist.“

Saarma usub, et kaksiklinlus võiks tuua lahenduse ka Eestis püsivale vähemuskeelte probleemile.

Helsingi venekeelsed võiksid olla sillaehitajad.

Jänis ei juo samppanjaa!

Kulttuurin kaksoiskaupunki elää ja hengittää jo. Sen asukkaat ajattelevat ja toimivat yli rajojen. Heille kumpikin kaupunki tarjoaa omat erityiset tapansa työskennellä, harrastaa ja opiskella. Miksi tyytyä Helsinkiin tai Tallinnaan, kun voi saada molemmat?

”**Täällä tapaa mielenkiintoisia** ihmisiä. Kaupunki houkuttelee bändejä, tanssijoita ja teatteriryhmiä, jotka skippaavat Helsingin”, kertoo **Ville Hyvönen**, kaksoiskaupunkilainen.

Hyvönen on tunnustettu teatterialan yleismies ja visuaalinen tuottaja. Aamuisin hän kävelee Tallinnan vanhassakaupungissa sijaitsevalta asunnoltaan parin korttelin päähän työhuoneelleen. Iltaisin hänet näkee usein hengaamassa Von Krahlin kulttuurikeskuksen klubeilla.

”Toimin Tallinnasta käsin, koska pidän niin paljon vanhasta kaupungista.”

Seuraavana iltana Hyvönen työstää ääntä ja kuvaa Suomen Kansallisteatterissa Helsingissä. Aamulla hän hyppää taas lahden etelärannalle kulkevaan lauttaan. Hänelle on itsestäänselvyys harjoittaa ammattiaan molemmissa maissa.

Tallinnan edullinen hintataso houkuttelee suomalaisia. Hyvöselle syy siellä elämiseen löytyy kuitenkin toisaalta.

”Tallinnan kulttuurielämässä on dynamiikkaa. Jos esimerkiksi tarvitset seuraavaksi päiväksi tuhannen neliön harjoitushallin, se hoituu. Helsingissä ollaan byrokraattisempia.”

Tallinna on myös eri tavalla urbaani kuin Helsinki. Kaupunkilaisuuden juuret ovat syvemmällä.

”Helsingissä useimmat ovat toisen polven kaupunkilaisia ja se näkyy vielä usein kitkaisessa suhtautumisessa kulttuuriin”, arvelee Hyvönen.

Suomalais-ugrilaisessa kyläkaupassa

Otso Kantokorven Tallinnassa sukulaisuustunne elää vahvana. Taidekriitikko-kirjailijan mukaan suomalais-ugrilaisuudesta syntyy eräänlainen kyläkauppavaikutelma.

”Kuvataidemaailmassa residenssitoiminta on tärkeintä. Sen lisääminen ja kehittäminen olisi suotavaa. Vaihtokauppameiningillä voi saada paljon aikaan. Toiminta on lopulta kiinni omasta tahdosta ja verkottumisesta”, Kantokorpi uskoo.

Kulttuurivaihto on ruohonjuuritason ratkaisumalli uusien luomistapojen löytämiseen. Taiteilijat pyrkivätkin tiiviiseen vuorovaikutukseen. Suhteet taidepiireihin on luotu usein jo aiemmin, esimerkiksi maiden välisen vilkkaan opiskelijavaihdon kautta.

Mutta henkistä etäisyyttäkin löytyy.

”Se suomalaisjengi, joka käy kaupungissa viinanhakureissuilla, ei koe minkäänlaista aitoa yhteyttä”, Kantokorpi sivaltaa.

Tallinnalainen **Mihail Knut** osallistuu säännöllisesti koiranäyttelyihin Helsingissä. Aina se ei ole ongelmatonta.

”Lauttoja voisi mennä viikonloppuisin useammin. Joskus myös palvelussa olisi parantamisen varaa. Kaikki hotellit ja lauttayhtiöt eivät pidä lemmikeistä”, Knut kertoo.

Yhdessä tekemisen meininki luo yhteyden kaupunkien koiraharrastajien välille ja auttaa ongelmien ratkomisessa. Knut arvostaa Helsinkiä, sillä eläinten ystäville harrastusmahdollisuuksia on toistaiseksi enemmän kuin Tallinnassa.

Toinen aktiivinen joukko lahdella ja sen rannoilla ovat estofiilit, Viron ystävät henkeen ja vereen. Heihin on helppo törmätä esimerkiksi Martin markkinoilla Helsingissä.

Historia yhdistää ja erottaa

Mikä yhdistää Suomea ja Viroa? Missä kaivataan lisää laastia lujittamaan yhteyttä? Miten esteitä kulttuurien väliltä voisi poistaa?

Kielten läheisyys sekä helpottaa että kampittaa yhteistoimintaa. Viron ja suomen kielten samankaltaisuus ei kanna niin pitkälle, että olisi mahdollista toimia sekakielisesti. Virossa pidetään lujasti kiinni omasta kieli-identiteetistä, eikä pienten kielten opiskelu ole kosmopoliitin ensimmäinen vaihtoehto.

”Virossa kieli on uskonto ja maata voi pitää kielipatrioottisena. Jos halutaan tehdä tiiviimpää yhteistyötä, pitäisi Suomessa olla enemmän viron kielen osaajia”, sanoo Suomen Viron-instituutin johtaja **Jaana Vasama**.

Nende jõudude surve all kalliineb ja teisenenb inimeste ning kaupade liikumine. Targad kohanevad muutustega nüüd ja praegu. See tähendab olla ajast ees ja ennetada saabuvat kulude kasvu. Nüüd tasub veidikene investeerida kogu maailma infrastruktuuri. See toetab eriti Soome ajaloolist eesmärki olla osa Euroopast.

11 Naerata – oled Hellinnas!

Mitte Friisuri, vaid oskusteavet!

Kaksiklinna idee jagab üle lahe liiklevad akadeemilise ja äriilma tippasjatundjad kahte leeri. Mõnedele tundub see idee mõistlik ja isegi väärtimatu, teistele seevastu rumal ja tarbetu.

„Eesti kõige tähtsam loodusvara on siin!“ hüüatab **Mart Saarma** ja koputab käega otsaette.

Pikakasvuline teadlane on oma hüpoteesi elav tõestus. Tartu ülikooli lõpetanud ja seal doktorikraadi kaitsnud eestlane kutsuti paarkümmend aastat tagasi juhatama Helsingi ülikooli biotehnoloogia instituuti. Ta on soome biotehnoloogiat ja neuroloogiat rahvusvahelisele areenile vedanud nii uurijana-teadlasena kui ka Soome Biokeskuse juhtajana.

„Soomel ja Eestil on hiilgavad võimalused oma jõud ühendada. Mõlemal maal hinnatakse kompetentsust ja teadmisi kõrgemalt kui friisuri ja garderoobi. Mõlema maa tulevik on kõrgtehnoloogias, usub akadeemik.

restoranidest, parkidest ja tänavatest – üllatusest, et „ka nii võib seda teha“. Kaksiklinnas ei ole küsimus richardfloridalikust loovuse geograafiast või põhjamaisest innovatsioonisüsteemist. Siin keeb elu ja sünnivad ideed. Lähedal, kuid samas piisavalt kauges linnas käimine tõstab turistide tuju ja on kaksiklinlastele endile põnev.

9 Hellinn on osa Läänemere teemandist

Suurte arvude realiteeti on raske ületada. Peterburi on tohutu suur, üle kahe korra Hellinnast suurem. Tõeline metropolipomm kukub Läänemerele, kui viisavabadus Euroopa Liidu ja Venemaa vahel teoks saab. Radikaalsemad arvajad pakuvad, et see toimub 2014. aasta paiku. Risk on Helsingi ja Tallinna taandumine vaid Peterburi lähiümbruseks ja puhkealaks. Üks väljapääs võiks olla areng kaksiklinnast kolmiklinnaks ja lõpuks Läänemere teemandiks. Selles visioonis Hellinna ilma Stockholmi ja Peterburita ei ole. Veel kord, linnaelaniku tasandil on see rikkus ja reaalsus. Hellinn on juba praegu viiekeelne metropol, kus räägitakse soome, eesti, vene, rootsi ja inglise keelt. Kui mõelda globaalsetele raha- ja kaubavoogudele, siis paikneb see võrdlemisi heas

asukohas. Ahvatlev makrotasandi visioon on olla inimeste, toodete, toorainete, teenuste ja ennekõike ideede värav. See värav avaneb nii Põhjamaadesse, Balti riikidesse kui ka Venemaale. Läänemere teemant on meie tuleviku-metropol.

10 Hellinn liigub tulevikku megatrendide lainel

Kultuuride lõimumine, spetsialistide koondumine ja infrastruktuuri arendus on ühinemise kolm alustala. Nende taustal kumavad meie aja suured arenduskulud. Nendeks on kogukonnakultuuride killustumine, globaalne metropolide arendamine ja kallinev liikumine. Ühiskultuuride killustumisest võrsub subkultuure. Nende liikmed mõjutavad aktiivselt teiste riikide ja linnade vastavaid subkultuure. Metropolide arengumootoriks on talentide vool kultuurikeskustesse. Ülikoolid, uurimisasutused, üleilmne kaubavahetus ja kompetentsikeskused on osa uuest geograafiast, kus metropolikeskused paistavad rohkem silma kui riigid. Uued infrastruktuuri piirjooned sünnivad inimkonna kehvadest valikuvõimalustest: ressursikriisid ja kliimamuutused nõuavad kiireid toimimistavade muudatusi juba järgmisel kümnendil.

Tallinnassa asuvan Vasaman mukaan merkkejä yhteisymmärryksen lisääntymisestä on: molemmissa maissa opiskellaan toistensa kieliä yhä enemmän.

Virolainen kirjailija **Maimu Berg** tuntee hyvin molemmat maat, eikä vähiten suomalaisen puolisonsa kautta.

”Historia on enemmän erilainen kuin yhteinen, sillä Virolla on ollut paljon valloittajia, Suomella vähemmän. Huumori yhdistää meitä ja luonto on molemmille kansoille hyvin tärkeä. Suurissa joukoissa ei viihdytä vaan kaipaamme rauhaa.”

Bergin mukaan Helsingin monikulttuurisuus puuttuu Tallinnasta lähes tyystin. Saman on pannut merkille Jaana Vasama.

”Siihen kasvaminen tulee vaatimaan valtavaa asennemuutosta”, hän arvelee.

Myös Helsingin monikulttuurisuudessa on kasvunvaraa. On vain ajan kysymys, milloin Tukholman, Lontoon tai Berliinin etninen kirjavuus saapuu Suomenlahden rannoille.

Eroista versoo hittejä

Virolaiset ovat dynaamisia, nopealiikkeisiä, osaavat sopeutua muutokseen. Suomalaiset taas verkkaisia, vakaita, kiinni instituutioissaan.

Myyttejä vai totuuksia?

Kaksoiskaupunkilaisten tarinoissa Viro on epämuodollinen maa, joka toimii henkilökohtaisten suhteiden varassa. Virolaisten on ollut pakko tehdä asioita nopeasti niinä aikoina, kun ovat olleet vapaita.

”Kun harvoin on saanut pään veden pinnalle, on ollut pakko toimia nopeasti, ennen kuin on pitänyt taas sukeltaa. Ei ole voinut jäädä funtsimaan, on pitänyt toimia. Jänis ei juo samppanjaa!”, Maimu Berg naurahtaa.

Suomi on taas valmiin maan maineessa, vaikka senkin itsenäisyyden historia on nuori. Suomessa tunnutaan tietävän, miten asiat tulee tehdä ja miten ne on aina tehty.

Suomessa säätiöillä on ollut merkittävä rooli esimerkiksi kuvataiteen ja muotoilun kehittymisessä. Virossa ei tällaista perinnettä ole. Kun suomalainen taiteilija ryhtyy hakemaan apurahaa, on virolainen jo pannut hösseliksi.

Eroista versoo silloin tällöin hittejä.

”Onnistuneita tapahtumia ovat olleet Viron esittelyt Helsingin Senaatintorilla, kansallismuseo Kumun näyttelyt ja yhteiset laulujuhlat”, iloitsee Berg.

Jos kerran vuodessa järjestettäisiin näkyvä yhteisprojekti, se kiihdyttäisi vuorovaikutusta tuntuvasti. Esimerkiksi elokuvajuhlat Rakkautta & Anarkiaa ja PÖFF voitaisiin järjestää joinakin vuonna vastavuoroisesti.

Suomen Viron-instituutti yrittää paikata yhteistyön puutteita.

”Esimerkiksi suomalaisilla ja virolaisilla kuvittajilla ei ollut juurikaan yhteistyötä, kunnes järjestimme aiheesta teemavuoden. Emme tuputa, vaan teemme yhdessä”, Jaana Vasama vakuuttaa naivististen maalausten kirkuessa taustalla.

Sytykettä ruohonjuureen

Instituutiot voivat tehdä asioita mahdollisiksi, luoda puitteita, mutta yhteydet ovat lopulta yksilöiden välisiä. Kun hierarkia on matala, kannustaa se toimimaan yhdessä.

Alakulttuurien verkosto kihisee suurelle yleisölle näkymätöntä toimintaa: käsitöiden ystävät, lemmikkiharrastajat ja sulkapalloilijat järjestävät itse työpajansa, näyttelynsä ja kilpailunsa. He eivät piittaa byrokratiasta, vaan tekevät itse.

Monella alueella on jo kukoistaa yhteistyötä. Se tulee tehdä näkyväksi. Kyse ei ole vain esteiden purkamisesta vaan myös yhteisen julkisuuden luomisesta. Miten tallinnalainen prätkäharrastaja löytää helsinkiläiset sielunveljet ja -siskot? Kysymys on keskeinen kaksoiskaupungin tulevaisuudelle.

Ensimmäinen askel voisi olla yhteinen foorumi, jonka puitteissa aktiiviset ihmiset molemmilla rannoilla voisivat viestiä, mitä kaupungeissa tapahtuu. Se voisi keveimmillään olla verkkosivusto, joka ammentaisi käyttövoimansa eli sisältönsä harrastajilta. Talsinki/Hellinna-portaali, kohtaamispaikka?

Keskeinen ehto kaksoiskaupungille on se, että ”kumpikin puoli saa säilyttää kasvonsa, arvonsa ja oman identiteettinsä”, kiteyttää Maimu Berg. Esimerkiksi siitä sopivat teatteriväen onnistuneet yhteishankkeet.

erinevad rohujuuretasandil tegutsejad võivad haakuda ja selle oma keelde tõlkida. Kahe pealinna ühendamine üle mere on suur muutus. Hellinn ei sünni hetkega. Kõik korraga peab muutuma, ja mitte ainult valitsuse jõuga. Valitsuse elluviidavate projektide suurim tähtsus on selles, et need tekitavad ühiseid kõneaineid ehk loovad muutuste kultuuri. Hellinna-mosaiigi keerulisim tükk on see, kuidas panna praegused kaksiklinlased aru saama oma võimust ja seda kasutama. Kuidas hobirühmad, kosmopoliidid ja töörügajad panna tegutsema kaksiklinna kodanikena, mitte ainult oma huvigruppide esindajatena. Praegu paistavad ühinevat vaid eksperdid, entusiastid ja valitsuspioneerid. Neile on selge, et ühinemine tasub ära ja on tegelikult vältimatu. Turist, ärireisija, pendeldaja või asjaarmastaja seda ei märka. Seetõttu on väga tähtis teha see liikumine nähtavaks ja luua uusi ühise avalikkuse foorumeid. Need ilmtingimata ei ühenda linnu, aga näitavad, et ühinemine on toimumas. Teemad tuleb hoida konkreetsed, lihtsad ja avatud.

7 Tallinn hindab vabadust, Helsingi heaolu

Eesti ja Soome lähiajalugu ja igapäevapoliitika erinevad teineteisest nagu öö ja päev. Eesti usub kiiresse tegutsemisse ja riigi minimaalsesse rolli. Soome usub bürokraatiat ning heaoluühiskonna primaarsust. Eestis edenevad asjad isiklike kontaktide kaudu. Soomes usaldatakse formaalseid otsustusprotsesse. See erinevus on juhtimisele aeglusti. Erinevust peab siiski aktsepteerima ning seda käsitama ennekõike avaliku halduse, mitte kaksiklinna karina. Erinevus nõuab juhtimises uusi tegutsemisviise ja uut seda tõlgendatavat struktuuri. Ilma ühisorganita on koostöö takistuseks kalkuleeriv „mida mina sellest saan?“ mentaliteet.

8 Hellinn vapustab

Hellinn ei ole innovatsioonisüsteem, mis võistleb Silicon Valley või Malmö-Kopenhaageni kompetentsikeskustega. Hellinn on vapustav, inspireeriv. Selle jõud tuleb erinevustest ja isiklikest inspireerivatest kogemustest: sündmustest, linnaosadest, inimestest, poodidest,

4 Säästusurfajatel pikk aeg ees

Soome ja Eesti hinnaerinevused säilivad veel pikka aega. Praegune olukord sarnaneb Soome ja Rootsi suhetega Teise maailmasõja lõpu järel. Siis läks hinnatasemete sarnastumiseni 35 aastat. Lõppude lõpuks on küsimus töö tootlikkuses, mis muutub aeglaselt. Seda mõjutavad haridustase ja rikkuse kuhjumine ning selle jagunemine. Hinnataseme erinevus võib mõlemale poolele kasuks tulla. Näiteks asuvad soomlastest pensionärid ja ettevõtjad Tallinna elama ja eestlastest tööealised ja ettevõtjad Helsingisse. Peaprobleem on siiski see, kuidas säästusurfajatest võiks muudki kasu olla kui tarbijate ja odava tööjõuna. Soome pensionärid toovad endaga suurel määral kompetentsi, mida võiks kasutada kodanikuühiskonna ehitamisel. Ka eestlastest töötajad võiksid oma oskusi edasi anda, ehkki nende puhul varitseb oht saada ära kasutatud. Hoiatavaks eeskujuks on California Ränioru ja Mehhiko suhted.

5 Ühine avalikkus levib väljapoole sadamahalli

Ühine linn võib sündida vaid ühisest avalikkusest ja kõneainest. Hellinn on see, kui hellinlased näevad maailma asju ühtmoodi. Mitte ükski Hellinna valitsuse otsus või projekt ei kanna vilja ilma ühise avaliku eluta. Inimesed, keda mingi otsus puudutab, kodanikud, peavad tunnistama end rühmaks, kes võib koos tegutseda ja survet avaldada. Ühine meedia ja ühised mõjutusvõimalused loovad ühise avalikkuse. See koosneb situatsioonidest, kus võib kohata teisi kaksiklinlasi, ja rahva võimust, millega ühist asja edendada. Ühiste asjade ajamiseks peetavate kohtumiste hulk eristab kaksiklinna sellest, mis toimub Helsinki ja Peterburi või Tallinna ja Stockholmi elanike vahel. Neid kohtumisi korraldavad linnakodanikud, alt üles, aga ühiseid suhtlusteemasid võib tekitada. Need on esimeseks sammuks ühise avaliku elu ja ühise asjade mõjutamise poole.

6 Muutuse kultuur puudub

Suuri ühiskondlikke muutusi ei saavutata ülalt alla tehtavate otsustega, vaid luues muutuste kultuuri. See on niisugune kultuur, millega

PEETER JALAKAS

PEETER JALAKAS on Viron kansainvälisin teatterintekijä. Hän perusti Von Krahl -teatterin vuonna 1992. Teatteri on kasvanut kulttuurikeskukseksi baareineen ja ravintoloineen. Peeter toimii luontevasti Europaan metropoleissa, myös Talsinki/Hellinnassa. Teatterintekijät ovat synnynnäisesti kansainvälisiä, Jalakas väittää.

Katseet yli kielirajojen

Peeter Jalakas on Viron kansainvälisin teatterintekijä ja hänet tunnetaan hyvin Suomessakin. Jalakas perusti Von Krahl -teatterin vuonna 1992. Se käsittää nykyään kulttuurikeskuksen baareineen ja ravintoloineen korttelin päässä Tallinnan Raatihuoneentorilta.

”Teatteri kertoo maailmasta, ei kotipihasta. Siksi kansainvälisyys on meille normaali tila”, selittää Jalakas.

Kirjavassa ryhmässä on väkeä ympäri maailmaa Argentiinasta asti, pari virolaistakin. Suomalaisia Von Krahlissa on työskennellyt jatkuvasti. Yksi heistä on Baltic Circle -teatterifestivaalin taiteellisena johtajana tunnettu **Erik Söderblom,** joka nimitettiin hiljattain Helsingin Juhlaviikkojen toiminnanjohtajaksi.

Jalaksen mielestä sekä Tallinnan että Helsingin teatterintekijät antavat kielen rajoittaa tarpeettomasti toimintaansa. Von Krahl kiertää joka vuosi esiintymässä ulkomailla. Näytökset voivat olla viroksi tai vaikka englanniksi.

Jalakas kannustaa teatterilaisia katsomaan oman kaupungin ja maan rajojen yli. Kaksoiskaupunki voisi auttaa tässä esimerkiksi luomalla luontevan pohjan kulttuuritapahtumien yhteiselle markkinoinnille.

”Myös keskitetty lipunvaraus- ja -myyntijärjestelmä olisi paikallaan”, ehdottaa Jalakas.

Yhteistyö helsinkiläisen Q-teatterin kanssa sai Jalakaksen innostumaan syvemmin suomalaisesta teatterista.

”Kun aloitimme Von Krahlissa, oli tapana sanoa huonosta esityksestä, että ’aivan kuin suomalaista teatteria”, hän muistelee.

Virolaisten käsitys suomalaisesta teatterista muodostui yksinomaan television kautta. Kohdatessaan elävää teatteria, Jalakas muutti käsitystään saman tien.

”Suomalainen teatteri on ollut minulle jo vuosia kiinnostavinta, mitä ainakin Pohjoismaissa on.”

”Kulttuurejamme yhdistävät maailmankatsomus, huumori, jopa samankaltainen käsitys naisista ja uskonnosta.”

Yhteistyö Q-teatterin kanssa on poikinut myös paljon muuta. Sittemmin Jalakas on ystävystynyt muun muassa kulttuuritehdas

Korjaamon perustajan ja pyörittäjän **Raul Grünsteinin** kanssa. Teatteri Korjaamon remontti on kuitenkin viivästyttänyt yhteisiä projekteja.
”Suunnitelmia on paljon, muun muassa pitkäkestoisesta, laajakirjoisesta teatteriklubista,” Jalakas suostuu paljastamaan.

Omia kokemuksiani kaksoiskaupunkilaisena:

② Hellinn on kosmopoliitide põlvkonnale iseenesestmõistetav

Helsingi ja Tallinna noored, haritud ja reisima harjunud elanikud – kosmopoliidid –, on hellinlaste teine tuumikrühm. Nende jaoks tähendab Hellinn ühtviisi loomulikult nii Helsingit kui ka Tallinna. Teisalt avastavad nad võrdse innukusega nii Hellinna kui ka New Yorki, Räniorgu, Peterburi, Kopenhaagenit, Londonit, Berliini ja teisi üleilmseid tõmbekeskusi. Järgmise paarikümne aasta jooksul kosmpoliidi mängumaa siiski muutub. Ressursikriis ja kliimamuutused teevad liikumise kalliks ja raskeks. Lähedusest saab jälle argument. Samal ajal süvenevad üha võrgustumine ja info vaba liikumine. See toob suurel hulgal ülivõrgustunud kosmopoliite kodupesasse tagasi, Tallinna–Peterburi–Helsingi–Stockholmi aladele. Nad on tuleviku Hellinna tegusad kodanikud. Tuleviku kosmopoliit mõtleb ja suhtleb globaalselt, aga tegutseb lokaalselt. Ta usub, et kui ühes kohas saab oma idee ellu viia, siis saab seda ka mujal: „If you make it there, you can make it anywhere.“ Digietevõtjate konverentsid, modernne teater, homoaktivistid ja hobimuusikud on näited lokaalsete kosmopoliitsete rühmade kohta. Nendele subkultuuridele on omane samu koode rakendada ühest metropolist teise, järjekorras ja läbisegi.

③ Rügaja kulttuur kõigub

Üle Soome lahe pendeldab üha rohkem tööreisijaid. Erinevalt hobirühmadest või kosmopoliitidest hõljub pendeldajate kultuuriline mõju nagu õlitilk vees. Kuna igal õhtul koju tagasi ei jõua, saab töörügamisest pooleldi väljarändamine või seljakotitöölise elu – mitte kaksiklinlus. Pendeldajad lõimuvad harva kohaliku kultuuriga, kuna teises linnas on vaid töö. Nende sotsiaalsed võrgustikud jäävad koju. See on töötegijatele ja nende peredele karm, kuna teeb tasakaalus suhete loomise raskeks, vähemalt väljaspool tööd. Linnade ühine tööturg on väike. Töötegijad siirduvad kindlatesse sektoritesse, nagu ehitus ja sotsiaaltöö, muutes mõlemal pool oskused ühesugusteks. Töötegijad tuleb siduda muu ühiskonnaga – spordivõistkondade, beebikoolide ja harrastusteatritruppidega. Kooslusteühendamine on käsitöö. See nõuab valitsustelt laskumist rühmituste tasemele: uurimist, kus need liiguvad, kuidas teevad otsuseid ja mis neid võiks ühendada. Töörügajad kukuvad kergelt kaksiklinlastest teisejärgulisteks linlasteks. Selline erapoolik ja ebaaus töösuhe tähendaks luigelaulu kaksiklinnale.

jalaga maa peale tulemist: ad hoc võimaluste leidmist ja informaalsete liidrite äratundmist ning omavahel kokkuviimist. Näiteks, läheme oma linna korvpallimeeskonna või kooriga mere teisele kaldale ja arendame seal kaksiklinna. Mida need rühmad vajavad? Missuguseid muid rühmi me peaksime tundma? Kuidas neile saaks kaksiklinluse nähtavaks teha?

Metropoli kujundavad hübriidisikud: inimesed, kes on rohkem kui ühe koosluse aktiivsed liikmed. Nemad ongi on eri tegutsemiskultuuride vahendajad. Nende tegevusest sünnib „avalikkus“ – liidrid, kes oskavad näha kaugemaid eesmärke kui vaid omaenda grupihuvisid. Hübriidisikud ei mahu klassifikatsiooni alla. Valitsused ei saa nende tegevust otsevahenditega suunata. Nende teelt saab kõrvaldada takistusi ja luua neile võimalusi, aga nende tegevust ei saa teadlikult esile kutsuda. Üllatavalt paljud meist on enese teadmata hübriidid: hobimuusikust tehnoloogiaarendaja; ettevõtjast hobikokk; koerakasvatajast ametühinguaktivist.

Demos Helsingi üksteist käsku Hellinna arendajale

1 Hellinn on koerakasvatajatele argipäev

Üle Soome lahe voolab iga päev lugematul hulgal tallinlaste ja helsinglaste rühmi: muusikud, koerakasvatajad, teatriseltskonnad, ornitoloogide pundid, ametikaaslaste rühmad, spordivõistkonnad – tänu riiklikele ameti-, eriala- või harrastusliitudele või neist hoolimata. Linnade sotsiaalsed võrgustikud on hakanud lõimuma. Selle põhjus on lihtne: aktiivsete inimeste soov tegutseda koos. Nende jaoks on Hellinn argipäev – mitte tingimata igapäev, kuid korduv ja arenev. Harrastajate voog näitab, et huvigruppide koos tegutsemine üha tiheneb ning uusi hobi- ja ametirühmi aina lisandub. Selge see, et kunagi kahest riigist alguse saanud rühmad osaliselt ühinevad. See toimub niisama loomulikult kui skautide iga-aastased laagrid, kuhu paikkondade lipkonnad kokku tulevad üheskoos tegutsema. Nüüd on küsimus vaid ajas. Need rühmad moodustavad aastal 2009 Hellinna tuumikseltskonna, kelle abil linlastele toetuv metropol teoks saab. See suhetevõrk ületab vanad, keeltel ja klassidel põhinevad piirjooned.

Talsinki/Helinnassa __.__./20__

Hellinn

Talsingi on valitsejate unelm. Hellinn on inimeste argipäev. Helsingi–Tallinna tegelikkus on juba praegu selge kõige tähtsamale sihtrühmale: kaksiklinlastele. Esitatud katked on sõelmed, kontsentraat vestluste, tekstide ja arutluste põhjal Helsingis ja Tallinnas aastavahetusel 2008–2009.

Helsingi–Tallinna kaksiklinna on traditsiooniliselt vaadeldud läbi ühe ja sama prisma: kui Tallinna ja Helsingi linnavalitsuste koostööd ning osaliselt selle tulemusena kasvatatavat turgu ettevõtjatele. Selle protsessi varjus on kaksiklinn arenenud veel kahel teiselgi tasandil. Inimeste tasandil sünnib sügav ja märkimisväärne koostöö igapäevaselt. Megatrendide tasandil suruvad omavahel seotud uued ilmingud linnu kokku. Nende surve all saavad avaliku võimu kasutuses olevad ühised vahendid kiiresti otsa. Tuleb koos otsida uusi võtteid ja mõjutuskanaleid. Nüüd on aeg üles leida kaksiklinlaste kogukonnad ja tugineda just nende koostööle. Nemad on tulevaste muutuste eelväeks.

Tähtsaim on mõista, et Hellinn on linn, mitte administratiivüksus. Viimased sada aastat on linnu käsitletud riigivalitsemise ja avaliku sektori osana, struktuurina, mis võimaldab ellu viia riigivalitsuste eesmärke. Linn on siiski ennekõike inimeste ja inimrühmade koostoime paik. See sisaldab rohkesti pingeid ja eripärasid, ammutades neist jõudu. Valitsemise vaatenurgast on eripära aeglusti. Linnaelanike vaatenurgast just see teebki neist linlased. Eripära on võimalus teistsugusteks kogemusteks ja uue kohtamiseks.

Sellest vaatenurgast avaneb linn täiesti teistsugusena. See on jagatud kogemuste kollaaž. Linn ei ole vaid teenuste süsteem ega töötajate reserv, mis pakub omavalitsusele ja ettevõtetele kindlaid funktsioone. Linnas ei kogeta traditsioonilist kogukonnatunnet. Võimatu on vältida üllatavaid ja viljakaid eri inimeste ja eluviiside kogemusi. Riigivalitsuse haldusaparaadi ja linnaelanike kogemustemaailma erinevustest sünnib paratamatult vastuolu. Demos Helsinki soovitab pöörata kahe linna eripärad tugevusteks ning keskenduda linlaste elukogemustele. Kaksiklinna arendaja peab seega järele mõtlema, kuidas seal elavaid inimkooslusi nähtavaks teha, toetada ja kasvatada. See tähendab kahe

Tere tulemast Hellinna!

Helsinki–Tallinn Euregio palus Demos Helsinkil uurida, kuidas võiks Soome lahe kahel kaldal sündida kaksiklinn. Euregio eesmärk on kaasa aidata kahe piirkonna arengule ja konkurentsivõime kasvule, mis põhineb teineteist täiendavatel tugevustel ja ühisel kasusaamisel loomingulisest kultuurikeskkonnast. Demos Helsinki on inimkeskesele demokraatiale pühendunud mõttekoda. Raporti materjalide aluseks on intervjuud, vestlusringid, artiklid, seminarid ja Euregio foorumi „Kaksiklinn – kujutelm või reaalsus?“ ettekanded. Alljärgnev on Demose visioon kaksiklinna võimalikkusest – kakslinlaste manifest.

Millest linn sünnib? Et linnast saaks linn, peab sellel olema ühine avalikkus (avalik ruum). Ilma selleta on otsuste langetamine pigem „Mida mina sellest saan?“ tüüpi tingimine. Seda me ei soovi, kuna lühiajalistele huvidele keskendudes ei juhinduta ühistest hüvedest või jagatud poliitilistest eesmärkidest. Niisiis on Tallinnale ja Helsingile vaja luua ühine avalikkus.

Millest sünnib avalikkus? Selle loovad linlased üksteist vastastikku mõjutades. Linlastele meeldivad situatsioonid, kus teiste inimestega lävides õpitakse paremini tundma ka iseennast. Sellepärast peavad nad koos üleval avalikku ruumi ja arendavad seda edasi: tarbijatena kauplusi, kodanikena tänavaid ja koole, töötajatena töökohti, lugejatena meediat ja osalejatena internetti. Avalikus ruumis tahavad linlased eelarvamustest vabadena kohtuda teiste inimestega. Just see on avalikkus.

See väljaanne jutustab kaks lugu. See räägib, kuidas need kohtumised on hakanud aset leidma ja kuidas linnade sotsiaalsed võrgustikud on hakanud lõimuma.

Esimene lugu räägib uuest inimkooslusest: kaksiklinlastest.

Teine lugu räägib tulevikust. See küsib, kuidas ühine avalikkus tugineb nendele kokkusaamistele, mida meie – kodanikena, ametimeestena, ettevõtjatena ja koerakasvatajatena – korraldame selle loomiseks.

Mõlemad on lootuse lood. Need näitavad kaksiklinna kui tulevikuvõimalust.

Kaksiklinn on juba olemas. Lihtsalt kõik ei ole seda veel märganud.

TALSINGI/HELLINN

Kaksiklinlased on kasvav muutusi esile kutsuv jõud. Üheskoos on nad aluseks selle aastatuhande linnaliidule, Talsingi/Hellinnale.

See on Demos Helsingi vaatepunkt sellest, kuidas kaksiklinn ehitub üle mere.

TALSINGI/HELLINN

DEMOS HELSINGI VISIOON AASTATUHANDE LINNALIIDUST

***Talsingi* osa tulevikujoonest räägib sellest, mida administratsioon võib teha kaksiklinna sündimise edastamiseks. Tähega ✳ märgitud majakas-üritustega näidatakse teed tulevikku. Need on suure avalikkuse üritused, millel on kaksiklinlastele selge teade: asi edeneb. *Hellinna* osa tulevikujoonest näitab seda, milliseid üritusi rohujuure tasandilt võiks tõusta.**

TALSINGI 2010–2050...

2010 Internetti luuakse koostööportaal, mis teenindab nii helsinglasi kui ka tallinlasi. See ühendab linnade hobi-, ameti- ja kosmopoliitseid rühmi. Suhtlusväravat arendatakse tihedas koostöös kasutajatega. Sellest alates lisatakse igal aastal portaali teadlikult üha uusi kollektiive ja seda arendatakse nende vajadustele vastavalt. Web 2,0 keskkonda võib kasutada kahel eesmärgil: aktiivne kasutaja võib organiseerida koostööd üle mere ja juhuslik turist saab kergesti leida huvitava objekti. Portaal on osa Hellinna brändiuuenduskampaaniast, millega suunatakse eestlaste ja soomlaste pilgud tulevikku, üle rahvuskarikatuuride. Kampaania tõstab esile õnnestunud koostööprojektide edulugusid.

2011 Kultuuripealinn Tallinn paneb keema laheülese loomingulise koostöö. Sünnib idee üheskoos korraldada superfestival. See ühendaks teaduse, kunsti ja poliitika valdkonna arvamusliidrid. Nime Hellinna International Wisdom Festival tunnustatakse mõlemal pool lahte. Nurgakivi pannakse sellele sündmusele Helsingi ja Tallinna Living Lab Forumil.

✳ Tunneli-innustust toidab Helsingis korraldatav rahvusvaheline tunneliseminar, kus muu hulgas avalikustatakse Helsingi ja Tallinna vahelise tunneli esialgsed plaanid (see töö juba käib).

Helsingi ja Tallinn käivitavad ühise lähialade projekti, kus jagatakse linnaplaneerimise ja piirkondade elustamiseks vajalikke kogemusi. Väljakutse on suur ja ühine: 1960–1980ndate linnaehituse pärle on mõlemas linnas küllaga. Nüüd oleks vaja need panna 21. sajandi inimest teenima.

2012 Hellinn kuulutab välja ühised infrastruktuurihanked: elektrooniline tuvastamissüsteem, ühistranspordipilet ja ummikumaksusüsteem.

2013 Mustamäe ja Kontula alustavad ühist kohaliku demokraatia arendust. Esimest korda ajaloos saavad elanikud ise algusest peale kaasa lüüa ehituse ja teeninduse planeerimises. Elektroonilisest planeerimisest kujuneb ootamatult hasart: see kogub enda ümber tehnoloogia arendajaid, ettevõtjaid ja uurimisasutusi, kes on spetsialiseerinud interneti ja urbanistika lõimimisele ning wiki-demokraatiale.

2014 ✳ Hellinn alustab viieteistaastast energiasäästuprojekti. Selle eesmärgiks on vähendada piirkonna energiakulu 30 protsenti aastaks 2030. 2XEnergia projekti avab mõlemas linnas korraldatav linnakunsti näitus, kuhu kogu maailmast kutsutud kunstnikud teevad linlaste energiakulutused nähtavaks tänava- ja valguskunstiga, performance'ite ja sotsiaalse kunsti abil. Aastal 2015 liituvad projektiga Stockholm ja aastal 2018 Peterburi. 2XEnergiat peetakse ehedaks näiteks selle kohta, kuidas metropolipiirkondade koostööd võidakse arendada ühiskondlike teemade abil.

2015 EL ja Venemaa sõlmivad viisavabaduse kokkuleppe, mis viiakse sammhaaval ellu 2019. aastaks. Hellinna korterite hindu tuleb reguleerida, nii et kõigil oleks võimalus elada linnakeskustes. Ostu- ja restoraniturism hoogustuvad ja vene keelest saab Hellinna piirkonna kolmas kõige rohkem räägitav keel. Hakatakse rääkima Läänemere kolmnurgast. Töölkäimine kolme linna vahel kasvab märgatavalt. Tööjõu mobiilsus eeldab kiiret raudteeühendust. Rongipraam ja Eesti raudtee kiirendavad inimeste ja kaupade liikumist Eesti kaudu lõunasse ja Soome kaudu põhja. Ka Tallinna–Peterburi reisiliiklus taastatakse. Nende sammudega luuakse majandusele, kultuurile ja kompetentsile lisaväärtust.

2016 Tallinna Linnahallis tegutsevat Hellinna tuleviku keskust hakatakse välja arendama linnade ühisel jõul. Sellest kujuneb kodanike tuleviku-mõttekoda, näitusesaal, kus esitletakse huvitavaid tulevikku suunatud projekte mõlemast linnast. Seal peetakse ka seminare ja koolitusi Helsingis ning Tallinnas tegutsevatele sama valdkonna organisatsioonidele ja ettevõtetele.

2017 ✳ Tallinna ülikool ja Aalto-ülikool ühinevad tippülikooliks. Ka teiste ülikoolide ja uurimisasutuste koostöö tiheneb. Eriti bioteadustes ühendatakse ressursse, kalleid uurimisseadmeid soetatakse koos. Ühiseid katseid Tallinna ja Helsingi ülikoolidesse proovitakse esimest korda. Praegu Aalto nime all tuntud ülikool korraldab 2011. aastal alguse saanud Hellinn International Wisdom festivali. Sellest saab alguse uus ajajärk rahvusvahelises kultuuripildis. Nüüd tuuakse kokku teadusuuringute, kunsti ja poliitika parimad visionäärid, ja jagatakse silmapaistva rahvusvahelise tarkuse eest auhindu: esteetiline, poliitiline, teaduslik ja üleüldine tarkus. Festivalil ühendatakse nüüdisaegse kultuuri ja teaduse viljelejaid ning sündmusi. Selle keskuseks on Linnahalli tulevikukeskus.

2018 Linnade sotsiaal- ja tervishoiuametid ühendavad kallist ravi vajavate patsiendirühmade (Alzheimeri tõve mõningad tüübid, HIV, B-hepatiit jne) ravi. Raviasutusi lisandub mõlemas linnas. Nii hakatakse pakkuma täpset ravi ja vähendama raskete krooniliste haiguste kasvavaid ravikulusid. Pensionärid moodustavad silmapaistva osa kaksiklinna argipäevast.

2019 Raudteetunnelile pannakse nurgakivi ning selle avamist oodatakse mõlemal pool innukalt. Tunnelifanaatikud korraldavad rongi disainimise võistlusi.

2020 ✳ Linnavalitsused tihendavad koostööd, luues iseseisva koostööorgani, mille ametnikud esindavad Hellinna, mitte Helsingit ega Tallinna. Avaldatakse plaan selle kohta, kuidas vähehaaval viia aina rohkem valitsusasutusi superlinna palganimekirjadesse. Sünnib laiaulatuslik diskussioon ühise linnapea või volikogu vajalikkusest.

2023 ✳ Tunnel hakkab valmima ja seda tähistatakse Tunnel Expol. Üritus toimub tunneli ehitamise käigus välja kaevatud merepõhjapinnasest valmistatud tehissaarel. Tunnel Expol kuulutatakse välja tunneliteeninduse planeerimise konkursi võitjad. Toredad demo-vagunid esitlevad eri elamusmaailmu, koostöö-, liikumis- ja hardusruume ning magamisvaguneid, kus väidetavalt magatakse paremini kui kodus. Tunnelientusiastid laidavad projekti äriliseks muutumist, sest ka restorani-, konverentsi-, moe- ja hotelliettevõtjad esitlevad oma visioone, mida kõike rööbastel saab teha.

2025 Helsingi ja Tallinn teevad algust ühise immigratsiooni- ja pagulaspoliitikaga. Linnad jagavad pagulaskvoote ja suunavad koos immigratsiooni. Sellega saavutatakse lihtsam integreerumine ja mõistlikum tööhõive ning vähendatakse perede lagunemist. Eestisse paigutatakse Soome paguluskvootide alusel Soome riigi raha eest immigrante ja/või pagulasi, kellele tagatakse töökoht Eesti majandusele olulistes valdkondades. Seesama toimub ka vastupidi.

2035 Avatakse eriti suureks riski-investeeringuks peetav Maglev-rongi ühendus Helsingi ja Berliini vahel. Jälle pääseb Kesk-Euroopasse paari tunniga, mis kõvasti soojendab hellinlaste südameid. Kütusehinnad on mitmekordistunud ja keskkonnateadlikkuse kasvades on lendamine jäänud ainult üksikute lõbuks. Maglev-rongid on puupüsti täis.

2040 Helsingi, Tallinn ja Peterburi lepivad kokku ühise rahvusvahelise lennujaama ehitamises, mis tuleb Peterburi. Lendude ja lendajate arv on energiahindade tõustes vähenenud ja seetõttu on lennujaamade arvu kokkutõmbmine ajakohane.

2050 Hellinnas on kasvuhoonegaasid vähenenud 80 protsenti 2009. aasta tasemest.

Hellinn 2010–2050...

2010 Esimene tallinlane võidab Tour de Helsinki rattavõistluse. Suur jalgrattasõiduinnustus mõlemas linnas paneb nii võistlussportlased kui ka jalgratta-tuunijad koos tegutsema. Tänavatel veereb uhkeid lihaste jõul liikuvaid sõiduriistu maantee-„ristlejatest" ühekäiguliste maastikuratasteni.

Toimib ühtne piletite broneerimise ja ostusüsteem nii infrastruktuuris (muuhulgas reisimine, korterite üürimine), oskusvaldkondades (näiteks vahetus- ja muud õppimiskohad) kui ka kultuuri alal (teatrid, muuseumid, igasugu muude ürituste piletite broneerimine ja ost). See areneb liidrite ja tavatarbijate koostöös. Süsteem toimib sotsiaalse meedia loogikaga ja juhtimise ning kasutajate suhe on 1:10 000.

2011 Õpilased hakkavad suurema huviga vaatama pakkumisi teisel pool lahte. Vahetusõpilaste arv kasvab pidevalt. Tööreisijad küllastuvad laevadest ja hakkavad tunneli eest aktiivsemalt lobima.

Asutatakse Hellinna linnateater. Asutajateks on rühm näitlejaid ja lavastajaid mõlemast linnast. Ambitsioonikad tegijad mõlemalt poolt lahte kandideerivad sinna. Esinetakse ringreisidel.

2012 Lairibaühenduse ja/või Hellinna-webTV kasutamine, ülalpidamine ja sisu tootmine on elanike kätes.

Pileteid Hellinna kultuuriüritustele hakatakse müüma ühest kohast. Kirg kultuurireiside vastu saab tõuget portaalist.

2013 Innukus õppida keeli kasvab mõlemas linnas: asutatakse uusi keeltekoole ja võimaldatakse käia teises linnas kursustel.

2014 Helsingi ja Tallinna korvpallimeeskonnad asutavad ühise alla 22-aastaste sarja, mis korvab rahvusliku noortesarja.

2015 Iga Hellinna kooliõpilane veedab seitsmendas klassis nädala laagris Soome lahe vastaskaldal.

2016 Suuremat osa transpordi- ja tervishoiuteenustest osutatakse mõlemas linnas ühiselt. Tööjõuturgude ühendamine toob algul kaasa meeletu võistluse tööjõu pärast. Lõpuks ettevõtted liituvad laheüleselt.

2017 Äriteenuste turg on ühendatud: toitlustus-, raamatupidamise-, koristusteenuseid pakutakse vabalt mõlemal pool.

2018 Ühised Soome ja Eesti riigi sajanda aastapäeva pidustused vana-aasta õhtul. Tänavad täituvad iseseisvuse ja näärivana üle rõõmutsejatest.

2019 Uurimus osutab, et juba iga teise ametiala tööturg on Hellinnas ühendatud. Töötajad on samuti hakanud organiseeruma. Aastal 2015 sündinud Hellinna ametühingute liiduga on juba ühinenud valdav osa Helsingi ja Tallinna ametiühingute kohalikest osakondadest.

2020 Protestina aeglasele ühendumisele kodanikud alustavad oma tegevused ühise demokraatia loomiseks. Ametnikke rakendav samavõrdsete võrkude avil üle lahe töötavad häältevahetusprogrammid kohalikes valimistes.

2021 Üks ja sama soositud sarikoomiks ajab hellinlasi naerma mõlema linna loetumates päevalehtedes.

2023 Helsingi, Peterburi ja Tallinna regiooni sünnib nanotehnoloogiaklaster. Nanotehnoloogiasse on pikka aega investeeritud, nende maade kompetentsid hakkavad isegi natuke üllatavalt hästi kokku mängima. Selle tulemusena tekib rakenduste ja start-up'ide laviin. Innovatsiooniringkonnad hakkavad rääkima „Põhjamaa Räniorust" ja „Nanolahest".

2026 Hellinna börsil alustanud laineenergia-ettevõte Tarto läheb üle New Yorgi börsile. Räägitakse Eesti Nokiast.

2030 Lihtne liikumine linnade vahel loob uusi koostöövorme. Näiteks kodanike organisatsioonid tegutsevad mõlemas linnas ja immigrantide rühmad teevad koostööd.

2032 Nano-, bio- ja lasertehnoloogiad annavad tööd neljandikule Soome lahe piirkonna inseneridest. Ärijuhtimist ostetakse sisse Stockholmist, mis laiendab tehnoloogia-kaksiklinna „Läänemere teemandiks".

2035 „Ööga Berliini" on lendlause Hellinnas, kui tuhanded inimesed tunglevad rongireisidel Euroopa südame poole. Linnafanaatikud räägivad Berliini–Hellinna pärlikeest, mis ühendab Balti riikide pealinnad ja Varssavi.

2040 Hellinna–Riia–Kaunase–Varssavi–Berliini piirkonnast areneb dünaamiline kultuuriringkond ida ja lääne, Põhja- ja Kesk-Euroopa vahel.

2045 Esimene Nobeli rahupreemia hellinlasele: Raivo Rusile antakse auhind Hellinna kohaliku demokraatiamudeli arendamise eest. Mudel on olnud piirkonnas nii populaarne, et on pannud inimesed investeerima oma aega ja tulusid linnaosade heaolusse ja arendamisse.

2050 Välismaal liikudes räägivad hellinlased rahulikult, et nad on Hellinnast. Kohalik identiteet säilib tugevalt, aga Tallinn ja Helsingi on pigem nagu linnaosad. Seal elatakse, neid armastatakse, aga Euroopa jalgpalliliigas kantakse nime Hellinna Lõhed.

Väljaandja
Helsingi–Tallinn Euregio ja Helsingi linn

Autorid
Artturi Kröger, Roope Mokka, Maria Riala, Pirkka Åman, Aleksi Neuvonen, Simo Vassinen, Tuuli Kaskinen ja Outi Kuittinen.

Kujundamine
Suunnittelutoimisto BOTH, www.both.fi

Fotod
Samuli Siirala

Kirjatüüp
Tanger Tanger, Jarno Lukkarila ja Interstate, Tobias Frere-Jones

Trükk ja köitmine
Print Best Printinghouse Tallinna

Tiraaž
1 500

Helsingi–Tallinn Euregio pürgimuseks on Helsingi ja Tallinna regioonide vahelise dialoogi ja koostöö edendamine. Euregio missioon on võrdselt toetada integratsiooni kaksiklinnaks ja aidata kaasa Harjumaa-Uusimaa koostööregiooni kujunemisele. Euregio eesmärgiks on toetada ja edendada regioonidevahelist arengut ja konkurentsivõimet, mis põhineb vastastikuste tugevuste ja ühise loova kultuurikeskkonna kasutamisel. Euregios koostööd teevad Helsingi linn, Tallinna linn, Uusimaa liit, Eesti Vabariik ja Harjumaa Omavalitsuste Liit. www.euregio-heltal.org

Demos Helsingi on sõltumatu mõttekoda, think thank. Selle asutasid rühm ühiskonna tulevikust huvitunuid kodanikke aastal 2005. Demos Helsingi loob ühiskonda, kus inimesed teevad ühiskondlikke otsuseid, mitte ainult valivad otsusetegijaid. Demos Helsingi tegevuse üdis on laiaalane ja kõrgtasemeline uurimus. Uurimuse lõpptulemusena sünnib stsenaariume, tegevusettepanekuid ja katseid, mis avavad uusi vaatepilte suurte tuleviku väljakutsete haaramiseks.

See teos on litsentseeritud Creative Commons Attribution 1.0 litsentsiga. Litsentsi näha saamiseks vaata lehekülge http://creativecommons.org/licenses/by/1.0 või saada kiri aadressile Creative Commons, 171 second street, suite 300, san Francisco, California, 94105, USA.

Aitäh! Selle vaatekoha kristalliseerumises aitasid kaasa lugematud innukad inimesed. Täname intervjueerituid, seminariosalejaid, ettekandjaid ja sparrijaid. Järgnevate nimed jäid meelde:

Peter Ache
Allan Alaküla
Usko Anttikoski
Maimu Berg
Peke Eloranta
Jarmo Eskelinen
Jasmin Etelämäki
Annika Forsander
Kristi Griškaov
Ilona Gurjanova
Antti Hautamäki
Eero Holstila
Ville Hyvönen
Peeter Jalakas
Jussi S. Jauhiainen
Evelyn Joonase
Jenni Kallionsivu
Seppo Kannelsuo
Otso Kantokorpi
Kalle Karvonen
Olli Keinänen
Merle Krigul
Aki Kupiainen
Andres Kurg
Jakob Kübarsepp
Panu Lehtovuori
Sami Lotila
Philip Livchitz
Maire Madisson
Diana Madisson
Tapio Mäkeläinen
Anti Moppel
Marjo Näkki
Mika Peltola
Ville Peltola
Hannu Penttilä
Leena Rautanen-Saari
Sampo Ruoppila
Jarmo Riikonen
Raivo Rätte
Mart Saarma
Sten Saluveer
Pekka Sauri
Irina Sebyanova
Riivo Sinijärv
Pekka Särkkä
Tarvo Tamm
Erik Terk
Juhani Tervala
Juha Valkeapää
Jaana Vasama
Ville Vesterinen
Toomas Vitsut
Martin Viirand

Hellinn 2009

Inimesed

Umbes **20 000** Eesti kodanikku elab püsivalt Soomes.
Vähe üle **3000** soomlast on Eesti oma kodukohaks ilmutanud.
1% Helsingi elanikest räägib eesti keelt.
0,9% Tallinna elanikest on soomlased.
7% helsingi meeste välismaaleste naistega sõlmitud abieludest oli eesti naistega.
Naiste kohal vastav arv oli aastal 2007 **1%**.
Umbes **500** soomlast õpib Eestis. See on umbes pooled Eestis õppivatest alla tuhandest välismaalastest.
700 eestlast õpib kõrgkoolitasemel Soomes.

Allikad: Tilastokeskus, Helsingi linna infokeskus, VNK, Statistic Estonia, Soome Eesti suursaatkond.

Liikumine

6 000 000 reisi Helsingi ja Tallinna vahel. Arv on kahekordne Helsingist Stockholmi suunda tehtud reisidega võrreldes ja ta kasvab pidevalt.
⅓ soomlaste välisreisidest suundub Eestisse.
10 000–15 000 eestlast käib tööl Soome. Soomlased omalt poolt teevad **200 000** tööreisi Eestisse aastas.
Parimalt **60** laeva väljumist Helsingi ja Tallinna vahel päevas.
209 000 autotäit kaupa üle lahe aastal 2008.

80% Soome tulevatest narkootikumidest saabub Eesti kaudu. Nende töötlemine tehakse Soomes.
Soome saabuvatest välismaalastest reisijatest eestlased on kolmandaks suurim rühm.
Eestlased teevad üle **50 000** reisi Soome aastas, kuna üle **1 600 000** soomlast reisivad Eestisse. Suurim osa mõlema suuna reisijatest on vabaaja reisil.

Liikumist lihtsustava tunneli kuludeks on arvestatud **2–3 miljardit** eurot.

Allikad: Helsingi sadam, Helsingi linn, VN, Matkailun edistämiskeskus.

Bisnes

Umbes pooled Eesti sisemajanduse kogutoodangust tehakse Tallinnas. Ka suurim osa Eestisse tehtavatest investeeringutest tehakse Tallinna rajooni. Soome on Eesti suurim kaubapartner nii impordi kui ekspordigi osalt. Olukord ei ole võrdne: Eesti osa Soome väliskaubandusest on vaid paar protsenti.

Soomes töötab **~40** eestlaste ettevõtet.
Estis jälle töötab **3000–5000** ettevõtet, millest vähemalt osa on soomlaste omad.
Soome investeerib Eestisse teiseks enam peale Rootsit. Aastal 2008 iinvesteerisid Soome ettevõtted Eestisse **~460** miljonit eurot.
Kokku Soome on investeerinud Eestisse **~3** miljardit eurot.
Eesti investeeringud Soome on **~220** miljonit eurot.

Soome investeeringud on keskendunud toodangusse (näiteks Elcoteq) ja tarbekaupa (näiteks Kesko). Majanduslikku koostööd tehakse ka väiksemas mõõdus. Juba enne Eesti liittumist EL-iga **11%** soome väikesest ja keskmise suurusega ettevõtetest tegi äri Eestis või teistes Balti maades.

Palgatasemetes on suuri vahesid. Kui 27 EL-u maa keskmiseks SKT:ks inimese kohta asetatakse **100**, on arv Soomes **116** ja Eestis **72**. Keskmine brutopalk Eestis oli aastal 2008 **788,50** eurot.

Allikad: Eurostat, Finpro, Tilastokeskus, baltic-course.com, Soome Eesti suursaatkond, Invest in Finland, Invest in Estonia, Enterprise Estonia ja Soome Ettevõtjad.

Kultuur

Eesti keele õppimine on kasvatanud oma populaarsust Soomes. Ka Eestis üha enamad õpivad soome keelt.

Soomlased reisivad Eestisse üha tihedamini muuseumitesse, näitustele ja kultuuriüritustele. Aasta 2009 menukaim üritus on Laulupidu.

Eesti nüüdisfilme näeb tihti Soome filmifestivalidel.

Aastal 2008 tõlgiti **21** raamatut soome keelest eesti keelde, teistpidi **6**. Esimene eesti keelest soome keelde tõlgitud raamat oli Suomen kansan arwoituksia ynnä **135** Wiron arwoitusta. See tõlgiti aastal 1844. Esimene tõlge soome keelest eesti keelde tehti aastal 1855; küsimuses oli August Ahlqvisti teos värskest eesti kirjandusest.

Allikad: Eesti rahvusraamatukogu, Tuglase selts ja FILI.

„Metropol ei ole ainult uus territoriaalne vorm, vaid metropoli loovate toimejõudude eelistuste ja püüdluste tulem.“

Peter Ache

TAL SINGI/ HEL LINN

Kaksiklinlased on kasvav muutusi esile kutsuv jõud. Üheskoos on nad aluseks selle aastatuhande linnaliidule, Talsingi/Hellinnale.

See on **Demos Helsinki** vaatepunkt sellest, kuidas kaksiklinn ehitub üle mere.

TAL SINKI/ HEL LINNA